

Молдовська мова

1-4 класи

Програма для загальноосвітніх навчальних закладів

з навчанням молдовською мовою

Пояснювальна записка

Вивчення молдовської мови у початкових класах є один з основних компонентів шкільної програми, адже молдовська мова – це не тільки один із навчальних предметів, а й засіб вивчення всіх дисциплін у школах з навчанням молдовською мовою.

Програма з молдовської мови для 1-4 класів загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням молдовською мовою була створена на основі *Державного стандарту початкової загальної освіти*.

Основними цілями програми є: розвиток умінь і навичок учнів; реалізація всіх мовленнєвих умінь; формування комунікативної компетенції, необхідної для вивчення рідної літературної мови; засвоєння необхідного обсягу знань, що дозволяє вирішувати конкретні проблеми та забезпечує мотивацію навчання.

Вивчення молдовської мови здійснюється відповідно чотирьом змістовим лініям: **мовленнєва, мовна, соціокультурна та стратегічна (діяльнісна).**

Мовленнєва лінія передбачає розвиток усного й писемного мовлення учнів, створення умінь і навичок для успішної реалізації усіх видів мовленнєвої діяльності: аудіювання, говоріння, читання та письмо. Досягнення цих цілей потребує розвиток рецептивних та діалогічних здібностей учнів, умінь читати, працювати з книгою, спілкуватися у письмовій формі.

Лінгвістична лінія забезпечує формування й розвиток комунікативної та лінгвістичної компетенції: орфоепічних, лексичних, граматичних та орфографічних понять.

Соціокультурна лінія передбачає ознайомлення учнів із певними нормами, які регулюють суспільні стосунки; формування навичок шанобливого ставлення до цих норм; засвоєння культурних і духовних цінностей молдовського та інших народів (ознайомлення з історією, традиціями, звичаями...). Реалізація цього аспекту здійснюється систематично, на кожному уроці. Запропоновані тексти сприятимуть збагаченню словника, формуванню особистого світогляду.

Стратегічна лінія передбачає розвиток комунікативних, загально-навчальних навичок учнів, набуття ними вмінь вирішувати різноманітні вправи; формування навичок самоконтролю, виявлення та виправлення допущених помилок (індивідуально або колективно); аргументування сказаного.

Реалізація основних цілей курсу молдовської мови передбачає вирішення наступних завдань:

- збагачення словника та удосконалення граматичної структури усного й писемного мовлення;
- створення оптимальних умов для засвоєння учнями орфоепічних, орфографічних та пунктуаційних норм;
- накопичення лінгвістичних знань та вироблення необхідних навичок, що дозволятимуть розвиток усної й письмової комунікативної компетенції;
- удосконалення усного й писемного мовлення учнів;
- формування в учнів умінь і навичок застосування етичних норм у спілкуванні;
- розвиток уміння аргументувати свою думку;
- удосконалення уміння висловлювати особисту думку про різноманітні життєві явища;
- прищеплення любові до рідної мови та розуміння її значення для особистого розвитку;
- виховання в учнів шанобливого ставлення до оточуючого середовища, толерантного ставлення до мов і традицій всіх народів;
- розвиток інтересу до молдовської мови, естетичного смаку.

Навчальний матеріал, запропонований даною програмою структурується таким чином:

Вступ – містить тематичний матеріал, який ознайомлює учнів початкової ланки з роллю рідної мови в житті людини. Виховує любов до молдовської мови та шанобливе ставлення до мов інших народів.

Комунікативна лінія складається з тем, які розвивають комунікативну компетенцію учнів: основні поняття про спілкування, ситуацію спілкування, мовлення, види спілкування, тему, ідею, текст тощо. Програма передбачає виконання учнями різноманітних видів діяльності. Важливо усвідомити той факт, що будь-яка мовленнєва компетенція розвивається лише за умовою, коли всі види мовленнєвої діяльності (аудіювання/розуміння, читання, говоріння та письмо) розвиваються безперервно, протягом навчального року.

Лінгвістична лінія містить елементарні поняття науки про мову, норми молдовської літературної мови, орфографічні та пунктуаційні правила.

Вивчаючи «Фонетику», учні узагальнюють та поглиблюють знання про звуки і букви, отримані в 1 класі, знайомляться з основними орфоепічними нормами та деякими орфографічними правилами.

Збагачення словника, вироблення навичок правильного вживання слів (в усному та писемному мовленні), ознайомлення з синонімами, антонімами, словами з переносним значенням тощо, відбудеться у рамках вивчення «Лексики».

Ознайомлення із значущими частинами слова (корінь, префікс, суфікс, закінчення) здійснюються під час вивчення теми «Будова слова».

Дана програма пропонує вивчення частин мови: іменник, прикметник, числівник, дієслово, займенник, прислівник, прийменник, сполучник (розділ «Морфологія»). В результаті, учні повинні пізнавати їх у текстах, правильно вживати у мовленні (усному і писемному).

«Синтаксис і пунктуація» знайомить учнів з видами речень за метою висловлювання та за інтонацією, з головними та другорядними членами речення, звертанням, однорідними членами речення, а також із складним сполучниковим і безсполучниковим реченням.

Важливе місце в програмі відводиться міжпредметним зв'язкам, що сприяє поглибленню знань, отриманих під час вивчення компонентів програми які допомагають у розширенню кругозору учнів, формуванню в них умінь застосовувати суміжні уміння і знання з інших предметів.

У програмі подано орієнтовний розподіл годин. Учитель, у разі потреби може вносити в нього свої корективи (залежно від специфіки класу, в якому ведеться навчання).

Резервні години, передбачені для кожного класу окремо, можна використати для проведення контрольних робіт або для вивчення програмового матеріалу.

МОЛДОВСЬКА МОВА

1 КЛАС

(6 годин на тиждень; всього 204 години)

Вивчення молдовської мови в 1 класі має підготовчий, інформаційний та навчальний характер.

Серед цілей **добукварного періоду** визначаються наступні: учні будуть здатні ставити запитання; відповідати на запитання; будувати слова, речення за малюнками або за допомогою поданих слів; визначати кількість букв у слові, кількість слів у реченні; ідентифікувати вивчені звуки; передавати зміст невеликого прослуханого тексту. Систематично застосовуються у цей період такі форми роботи, як бесіда, розповідь, переказування.

На кінець **букварного періоду** учні зможуть правильно вимовляти звуки; поділяти слова на склади; розрізняти звуки, з яких складаються слова; розрізняти слова і речення у мовному потоці; вільно читати одно-трискладові слова; читати тексти, що містять 30-40 слів; писати одно-двоскладові слова; переписувати короткі тексти, правильно розташовуючи їх на листі; писати під диктовку склади, слова, речення або тексти (25-30 слів); розповідати за малюнком; прослухати оповідання й переказати його; демонструвати розуміння деяких слів, виразів, речень, текстів; підтримувати у цивілізованій формі бесіду, ініційовану однокласниками або вчителем. За цей період діти ознайомлюються з усіма буквами молдовського алфавіту.

Післябукварний період є синтезом навчальної діяльності читання та письма і першим кроком в роботі з текстом. Основна задача цього періоду – розвиток навичок читання/письма, які вже сформувалися у попередньому періоді.

Цей період передбачає систематичне застосування пояснювального читання тексту; членування тексту на логічні частини; читання фрагментів, знаходження нових слів, виразів та їх пояснення; формулювання теми та основної думки; зв'язний переказ тексту за планом; виразне, плавне читання тексту.

Передбачається застосування різних методів: читання ланцюжком, вибіркоче читання за ролями, у парах таким чином, щоб всі учні слідкували і кожен читав.

ВСТУП

Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів
Молдовська мова – рідна мова молдовського народу.	Учень: <ul style="list-style-type: none">•розуміє значення рідної мови в житті людини і суспільства;•шанобливо ставиться до рідної та до державної мов.

--	--

І. КОМУНІКАТИВНА ЛІНІЯ

<p>1. АУДІОВАННЯ Правила поведінки учнів під час аудіювання.</p> <p>Аудіювання монологів та діалогів, що відносяться до усного та художнього стилів: загадка, прислів'я, оповідання, казка, поезія.</p> <p>Читання текстів, розуміння змісту прослуханого тексту за допомогою запитань (хто? що? коли? як?), усвідомлення й передача уявлення, що виникає в пам'яті під час аудіювання.</p> <p>Формулювання відповідей на запитання вчителя.</p>	<p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> • підтверджує правила поведінки під час аудіювання; • сприймає слова, словосполучення, вислови, які мають специфічні характеристики: повторюються, означають кількість, дію. • визначає на слух кількість речень в тексті; • малює предмети, дії, відповідно до заслуханого тексту; • розуміє і відповідає на запитання за змістом прослуханого тексту.
<p>ДІАЛОГІЧНЕ МОВЛЕННЯ Правила поведінки під час діалогічного мовлення.</p> <p>Ситуація спілкування. Учасники діалогу.</p> <p>Складання діалогу на основі поданих слів, або індивідуально.</p> <p>Розташування реплік у діалозі: інформація; запитання – відповідь; пропозиція – відмова – відповідь.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • підтверджує правила поведінки під час діалогічного мовлення; • будує репліки, зміст яких відповідає реплікам співбесідника; • будує діалог за зразком, за поданим початком, за малюнком, на основі поданих слів, індивідуально; • знає правила будування діалогу за поданою ситуацією.

МОНОЛОГІЧНЕ МОВЛЕННЯ	
Ознаки правильного вираження (вступ, основна частина, висновок).	•розрізняє складові частини монологу: вступ, основна частина, висновки;
Виразне читання напам'ять.	•регулює дихання, силу голосу, темп;
Переказ прочитаних текстів з опорою на допоміжні матеріали (опорні слова, запитання, словосполучення...).	•виражає свою думку, вносить короткі доповнення; •висловлює спонукання, створюючи зв'язний текст;
Твір-розповідь (2-3 речення) за опорними словами.	•визначає позитивні аспекти і недоліки висловленого за допомогою учителя;
Оцінювання змісту і форми висловлювання.	•виправляє помилки і недоліки у змісті й формі за допомогою вчителя.

Міжпредметні зв'язки: виразне читання художніх творів (література), усний опис картин, які зображують природу, тварин, рослин, (природознавство).

II. ЛІНГВІСТИЧНА ЛІНІЯ

Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до загальноосвітньої підготовки учнів
<p>Викладання читання-письма</p> <p>Презентація письма як одного з найбільших досягнень людства.</p> <p>Здатність передавати інформацію на відстані, зберігаючи її на довгий час (жести, символи, звуки).</p> <p>Роль читання та письма в житті учня.</p>	<p>Учень :</p> <ul style="list-style-type: none"> •уважно слухає розповідь учителя; •будує запитання і відповіді за отриманою інформацією; • висловлює особисту думку щодо прочитаного; •пропонує приклади, інформацію, що зображує власний життєвий досвід; • розпізнає літери алфавіту (друковані, рукописні, малі, великі);
<p>Читання</p> <p>Букварний та післябукварний період.</p> <p>Друковані букви, рукописні, малі, великі.</p> <p>Правильна вимова звуків.</p> <p>Порівняння вимови і написання слова.</p> <p>Читання складами і цілими словами.</p> <p>Робота з книгою. Елементи книги: обкладинка (автор, назва), сторінка,</p>	<p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> •розрізняє друковані літери, рукописні, малі, великі; •відповідно називає звуки; •розрізняє вимову слова від його написання; • читає складами і цілими словами; •визначає у незнайомій книзі обкладинку, кількість сторінок, зображення;

<p>зображення.</p> <p>Правила поведінки при читанні.</p> <p>Бібліотека. Правила поведінки у бібліотеці.</p>	<ul style="list-style-type: none"> •називає автора і назву знайомої книги; •показує місце, де написано ім'я автора, назва книги; •дотримується правил маніпуляції з книжкою, правил поведінки у бібліотеці.
<p style="text-align: center;">ПИСЬМО</p> <p>Добукварний період</p> <p>Підготовка до викладання письма: правильна позиція при письмі, позиція ручки, зошиту на парті, переміщення пальців під час графічного зображення букв, переміщення руки та передпліччя вздовж рядка при письмі.</p>	<p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> •свідомо приймає правильну позицію перед письмом та перевіряє її в процесі письма; •пояснює позицію ручки в руці; •тримає ручку великим, середнім та вказівним пальцями; •пересуває ручку вздовж рядка за допомогою руки та передпліччя;
<p>Букварний та післябукварний період</p> <p>1.Вироблення графічних та технічних навичок письма.</p> <p>Гігієнічні правила та регулювання техніки письма.</p> <p>Поняття про прописну букву та розділові знаки.</p> <p>Правила поєднання елементів букв.</p> <p>Письмо на дошці.</p>	<p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> •розповідає і демонструє правильну позицію при письмі; •дотримується гігієнічних правил при письмі; •розрізняє друковані і прописні літери; •розпізнає та правильно ідентифікує друковані та прописні літери; •поєднує елементи букв пише на дошці, правильно тримаючи крейду (трьома пальцями);
<p>2. Вироблення навичок говоріння.</p> <p>Складання речень за малюнком, поданою ситуацією, написання цих речень.</p> <p>Самостійне складання коротких повідомлень.</p>	<ul style="list-style-type: none"> •складає, пише (за допомогою вчителя та самостійно) речення (за малюнком, ситуацією); •створює повідомлення про реальні або уявлені події з життя.

<p>ОРФОГРАФІЯ (букварний та після-букварний період)</p> <p>Порівняння вимови та написання слова.</p> <p>Орфографічні правила:</p> <p>Прописна буква на початку речення, у назвах тварин, осіб, прізвиць, сіл, міст.</p>	<p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> •вимовляє за вчителем, (відповідно нормам) слово; •вміє вживати велику літеру на початку речення, у назвах тварин, осіб, прізвиць, сіл, міст;
--	---

<p>ТЕКСТ</p> <p>Загальне поняття про текст (зміст, заголовок, основна думка, тема).</p> <p>Розчленування зв'язного тексту на речення.</p>	<p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> •розрізняє текст і окремі речення, не пов'язані за змістом; •знаходить в тексті та в усному мовленні речення, різні за метою висловлювання;
<p>СИНТАКСИС</p> <p>Застосування елементарних синтаксичних понять в усному мовленні.</p> <p>Засвоєння речень за метою висловлювання (розповідні, питальні, окличні).</p> <p>Вироблення навичок будування словосполучень та речень.</p>	<p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> •розрізняє на слух види речень за метою висловлювання; • творить різні за метою висловлювання речення за малюнком, або за поданим початком; •дотримується порядку слів у реченні;

<p style="text-align: center;">Морфологія</p> <p>Морфологія – основні поняття (практично).</p> <p>Значення, вимова слів.</p> <p>Тематичні групи слів.</p> <p>Загальне поняття (без уживання термінів) про іменник: рід, число.</p> <p>Загальне поняття (без уживання термінів) про прикметник: рід, число.</p> <p>Практичне застосування числівників кількісних і порядкових. Поняття про рід кількісних і порядкових числівників.</p> <p>Загальне поняття про дієслово: особа, число, часи дієслова.</p> <p>Поняття про прийменники: <i>з, на, про, в, під</i>.</p> <p>Загальне поняття про сполучник; роль сполучників <i>і, але</i> в реченнях.</p>	<p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> • порівнює слово із зображенням предмету; • розуміє значення слів; • розрізняє частини мови за родами та числами;
<p style="text-align: center;">Фонетика</p> <p>Основні поняття про звук.</p> <p>Поділ слів на склади.</p> <p>Загальне поняття про наголос.</p> <p>Звуки. Голосні та приголосні звуки.</p> <p>Звуки в складі слів.</p>	<p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> • правильно вимовляє слова; • ділить слова на склади; • правильно ставить наголос у словах; • розрізняє голосні і приголосні звуки.
<p style="text-align: center;">Лексика</p> <p>Слова - назви предметів (<i>хто? що?</i>)</p> <p>Слова – назви дій (<i>що робить? що зробив? що буде робити?</i>).</p> <p>Слова які називають властивість предмету (<i>ce fel de?, care?</i>)</p> <p>Слова, що означають кількість предметів (<i>cîte?, cîți?</i>)</p> <p>Відмінність літературної та розмовної форм слова.</p>	<p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> • розуміє значення слів (за допомогою вчителя та самостійно); • розрізняє літературну і розмовну форму слова;

Міжпредметні зв'язки: речення, різні за метою висловлювання, вживання прикметників як засобу увиразнення (література); звук (музика); вживання великої літери у власних назвах (природознавство)

III. Соціокультурна лінія

Орієнтовна тематика	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учня
Україна – моя Батьківщина.	Учень: <ul style="list-style-type: none"> •знає, яке місто є столицею України, місто – районний та обласний центр; •будує речення, які демонструють знання з теми;
Державні символи України (гімн, прапор, герб).	<ul style="list-style-type: none"> •знає Державні символи України; •складає речення, про Державні символи нашої Батьківщини;
Молдовське національне вбрання.	<ul style="list-style-type: none"> •знайомиться з молдовським національним костюмом; •засвоює слова, які називають складові частини національного костюму; •говорить про красу та значення молдовського національного вбрання;
Осінь. Ознаки осені. Місяці. «День врожаю» у молдован.	<ul style="list-style-type: none"> •знає вірші, загадки, прислів'я про осінь; •складає короткі повідомлення про ознаки осені, про «День врожаю» •пам'ятає осінні місяці;
Рідний край. Мала батьківщина.	<ul style="list-style-type: none"> •збагачує словник, запам'ятовує вірші, пісні, відповідно до теми; •творить речення про красу рідного краю;
Моя школа. Клас та стосунки з однокласниками.	<ul style="list-style-type: none"> •вживає нові слова, творить речення про рідну школу, клас і стосунки з однокласниками; •усвідомлює значення нових слів; •творить речення про дружбу, повагу, толерантність у стосунках з однокласниками;

Повторення в кінці року

IV. Стратегічна лінія

Учень визначає рівень своєї навчальної діяльності на основі програми для 1 класу; систематизує навички й уміння, отримані під час навчання; збагачує свій словник; застосовує навчальні навички відповідно до вимог монологічного та діалогічного спілкування; оцінює свої знання і отображає особисту думку.

2 клас

(102 години, 3 години на тиждень; резервний час – 4 години)

Вступ (1 година)

Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги щодо рівня загальноосвітньої підготовки учнів
<p>Мова – важливий засіб спілкування.</p>	<p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> •розуміє роль мови в суспільстві; •шанує, оцінює як рівну, так і державну мову; •усвідомлює їх значення.

I.Комунікативна лінія

Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги щодо рівня загальноосвітньої підготовки учнів
<p>Аудіювання</p> <p>Аудіювання текстів, прочитаних учителем, або учительських повідомлень.</p> <p>Допоміжні матеріали для аудіювання та переказу (план із 2-3 пунктів).</p> <p>Аудіювання/розуміння словосполучень, повідомлень, що містять більше слів, ніж у 1 класі, дібраних із різних за стилем текстів: приказка, прислів'я, вірші, казки, оповідання або наукові тексти.</p> <p>Інтонація висловлювання (весела, сумна, стримана), темп, голос і зв'язок цих характеристик із змістом повідомлення .</p> <p>Сприйняття/розуміння висловлювань які містять слова складені з 4-7 звуків, деяких словосполучень які відрізняються між собою применником, речення (2-7 слів) які відрізняються за цілю та інтонування.</p>	<p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> •уважно слухає вчителя та проявляє зацікавленість щодо прослуханого (жестами, короткими репліками); •визначає (у прослуханих текстах, повідомленнях) слова, словосполучення які повторюються, починаються одним і тим же звуком, означають дію, колір тощо, або є зайвими; •розрізняє складові частини прослуханого (після одного (двох) прослуховувань); •розуміє сенс слів, словосполучень, речень, тексту та виконує деякі завдання які не вимагають утворення розгорнутого переказу; • підбирає слова, близькі за значенням і

<p>Розуміння змісту тексту на основі запитань хто? що? коли? як?, сприйняття на слух складових частин тексту (2-3 частини).</p>	<p>змістом;</p> <ul style="list-style-type: none"> • розподіляє слова у 2-3 групи, відповідно до деяких вказівок учителя; • стверджує/підтверджує/скасовує деякі твердження вчителя щодо змісту речення або тексту;
<p>Діалогічне мовлення</p> <p>Учасники діалогу(адресат і адресант).</p> <p>Мета спілкування (розповідати, спитати, пропонувати, спонукати...) ситуацію спілкування.</p> <p>Етика спілкування (як слухаємо? як спілкуємось?)</p> <p>Відтворення змісту заслуханого або прочитаного діалогу.</p> <p>Складання діалогів за допоміжними матеріалами або самостійно.</p>	<p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> • слухає уважно співрозмовника, будує репліки відповідно змісту прослуханого повідомлення; • повторює норми етикету спілкування; • будує діалоги малого обсягу (2-3 репліки) на основі казок, розповідей або допоміжних матеріалів; • обговорюють зміст тексту або зміст ситуації, ставлячи запитання і отримуючи на них відповіді; • оцінюють зміст створених діалогів: чи дотримувалися орфоепічних норм вимовляння слів; чи здійснилася мета тощо;
<p>Монологічне мовлення</p> <p>Вимоги щодо монологічного мовлення (відповідність темі, послідовність викладу, наявність вступу, основної частини та закінчення).</p> <p>Виразне читання і декламування.</p> <p>Усний твір (детальний) тексту – розповіді за допоміжними матеріалами.</p> <p>Усний твір-розповідь за допоміжними матеріалами і самостійно (4-5 речень).</p>	<p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> • виразно декламує вірші; • знає загадки, приказки, прислів'я, лічилки тощо; • переказує заслуханий текст за допоміжними матеріалами; • виразно читає і декламує; • виражає думки щодо сказаного, доповнює; • будує речення, які потім вводить у зв'язний текст; • складає тексти за поданим початком або закінченням; • виправляє, разом із учителем, помилки, допущені у висловлюваннях; • оцінює зміст і форму висловлювань (за допомогою вчителя).
<p>Читання</p> <p>Формування, розвиток техніки читання (швидке зорове читання).</p>	<p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> • впізнає (при швидкій демонстрації) словосполучення, речення; кількість слів, написаних з великої літери в середині речення, неправильний порядок

<p>Правильне виразне читання речень із звертаннями та однорідними членами речення.</p> <p>Виразне читання текстів, вправ підручника, включно тексти, які містять діалоги, знаходження в текстах слів автора і персонажів (за допомогою вчителя)</p>	<p>слів ;</p> <ul style="list-style-type: none"> •виразно читає речення, різні за метою висловлювання або в яких вживаються різні розділові знаки (двокрапка, тире, три крапки, крапка) і тексти, які містять діалоги; •розповідає зміст самостійно прочитаних матеріалів.
<p>Письмо</p> <p>Письмо з пам'яті.</p> <p>Складання запитань і відповідей на запитання.</p> <p>Будування речень. Переказ текстів; вираження особистої думки про прочитане в тексті</p> <p>Виконання букв.</p> <p>Вживання ввічливих слів.</p> <p>Аналіз, коментування письмових робіт (у парах, в групах)</p> <p>Редагування написаного.</p>	<p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> •пише текст з пам'яті; •складає, пише запитання/відповіді, речення, потім вводить їх у зв'язний текст; •переказує (письмово) тексти на основі допоміжних матеріалів (план, словосполучення, поданий початок/закінчення) і виражає свою думку; •творює письмовий текст, в якому виражає ставлення до прочитаного/заслуханого або про випадок з життя; •складає записки, адресовані батькам, однокласникам, в яких виражає бажання, вживаючи ввічливі слова; •відзначає позитивні аспекти робіт однокласників, при потребі, надає поради.

Міжпредметні зв'язки: художній твір, виразне читання, усний переказ текстів з описами (література.)

II. Лінгвістична лінія

Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги щодо рівня загальноосвітньої підготовки учнів
<p>Звуки і букви</p> <p>Склад. Наголос. Поділ слів на склади.</p> <p>Звуки.</p> <p>Алфавіт молдовської мови.</p> <p>Голосні і приголосні.</p> <p>Групи голосних <i>ea, ia, oa, ie, ua</i>.</p> <p>Буквосполучення <i>ce, ci, chi, che, ge, gi, ghe, ghi</i>.</p>	<p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> •ділить слово на склади; * розрізняє звуки; •знає молдовський алфавіт; •розрізняє на слух голосні і приголосні; •правильно пише групи голосних <i>ea, ia, oa, ie, ua</i> і буквосполучення <i>ce, ci, chi, che, ge, gi, ghe, ghi</i>, впізнають їх в реченні на слух;

<p>Звукосполучення <i>cs, gz</i>, передані на письмі буквою <i>x</i>.</p> <p>Правопис груп <i>s-a/sa, sau/s-au, mii/mi-i, mie/mi-e, vii/vi-i, ne-am/neam, nea/ne-a</i>.</p> <p>Вживання тире в групах: ненаголошений займенник+дієслово минулого часу (без вживання термінів) складених за допомогою слів <i>între, dîntre, printre, + un, una, o</i>.</p>	<ul style="list-style-type: none"> •вживають тире в словах: ненаголошений займенник та дієслово минулого часу (без вживання термінів) складених за допомогою слів <i>între, dîntre, printre, + un, una, o</i>.
<p>Текст</p> <p>Заголовок тексту.</p> <p>Будова тексту: речення – вступ, основна частина, речення – закінчення.</p> <p>Зв'язок речень у тексті.</p> <p>Віршований текст, текст у прозі і з діалогом.</p> <p>Складання плану висловлювання на основі малюнків, уявлень.</p>	<p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> •підбирає заголовок для поданого тексту та мотивує свій вибір; •знаходить в тексті композиційні частини: вступ, основна частина, закінчення; •ставить запитання за змістом тексту, формулює відповіді на запитання; • відрізняє віршований і прозовий тексти; • складає план висловлювання; •редагує деформований текст, розташовує речення, відкидає зайве.
<p>Речення</p> <p>Види речень за метою висловлювання: в яких про щось повідомляють, питають, виражають наказ, бажання. Розділові знаки в кінці цих речень.</p> <p>Речення із звертанням, вираженим одним словом.</p> <p>Просте речення і поширене речення.</p> <p>Поєднання двох простих речень у складне за допомогою сполучників <i>și, dar, iar</i> і без цих елементів зв'язку (за поданим зразком і без уживання термінів). Застосування розділового знаку «кома» у складних реченнях.</p> <p>Головні члени речення (поняття).</p>	<p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> •розрізняє при першому читанні речення за метою висловлювання тексті із 4 речень (на слух); •складає речення за метою висловлювання, використовує відповідну інтонацію і пунктуацію; •доповнює просте речення за допомогою запитань для утворення поширеного речення; •поєднує два простих речення для отримання одного складного (з сполучниками або без сполучників); •впізнає в реченнях головні члени речення.
<p>Слово</p> <p>Вивчення слова.</p> <p>Лексичний сенс слово. (без викорисння термінології).</p> <p>Слова, близькі та протилежні за значенням.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • розрізняє слова, які називають предмети, дії, ознаки; • розпізнає слова, близькі та протилежні за значенням; •змінює слова за питаннями;

<p>Формування уявлення про частини мови. Слова, які відповідають на питання: <i>cine?, ce?, cum?, ce fel?, care?, cît?, ce face?, ce a făcut?, ce va face?</i></p> <p>Структура слова: корінь, префікс, суфікс, закінчення.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ставить питання для даних слів; розрізняє тих що висловлює предмети, дії або властивість; • визначає структуру слова; • утворює слова за допомогою префіксів, суфіксів пропонувані учителем або за моделлю.
---	---

Міжпредметні зв'язки: розповідні, питальні, наказові; прості, складні в художніх творах (література), звук (музика).

Повторення в кінці року (2 години)

III. Соціокультурна лінія

Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги щодо рівня загальноосвітньої підготовки учнів
<p>Шеври молдовської усної народної творчості: приказки, прислів'я, казки, загадки.</p> <p>Зима. Ознаки зими. Місяці зими. Птахи і тварини взимку.</p> <p>Зимові календарні свята у молдован. Традиції, звичаї, календарна поезія: колядка, щедрівка, «соркова» (віншування), зірка.</p> <p>Природа – друг людини.</p> <p>Київ – столиця України.</p> <p>Етика спілкування. Спілкування в родині і спілкування у суспільстві.</p>	<p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> • слухає, потім відтворює зміст казок; • запам'ятовує зміси казок, приказок, прислів'їв, загадок; • знає назви заслуханих або самостійно прочитаних казок; • впізнає ознаки зими; • створює тексти про захист тварин і птахів взимку; • аудіює тексти про зимові традиції і звичаї у молдован; • запам'ятовує колядки, щедрівки; • складає речення, які демонструють знання про природу; • вводять речення у маленькі зв'язні тексти; • знає назву рослин та тварин; • пам'ятає назву міста – столиці України; • складає речення про красу міста Києва і його значення в житті українського народу; • запам'ятовує слова, формули звертання, привітання, пробачення, прохання, які вживатиме у різних ситуаціях спілкування.

IV. Стратегічна лінія

Учень організовує навчальну діяльність відповідно програмі для 2 класу: складає план – алгоритм, який дозволить здійснення навчальних цілей: самостійно користуватися підручником, аналізувати, узагальнювати, порівнювати різні явища, пов’язані з мовою і спілкуванням, самостійно оцінювати результат навчання.

3 клас

(2,5 години на тиждень, всього 85 годин. Резервний час – 4 години)

Вступ

Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів
Молдовська мова – романська мова.	Учень: *знає, що молдовська мова – романська мова, яка розвивається і процвітає у єдиній, братній, великій родині – родині мов світу;

I. Комунікативна лінія

Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги щодо рівня загальноосвітньої підготовки учнів
Аудіювання Аудіювання текстів (розповідей, описів, роздумів), які відносяться до функціональних типів мовлення: розмовний., художній, науковий. Розуміння змісту, головної думки та художніх особливостей тексту. План-опора (репер) (5-6 пунктів) для аудіювання тексту.	Учень: *уважно, з інтересом слухає; *обирає з ряду відповідей на запитання до тексту лише правильні; *формулює тему тексту; *поділяє текст на абзаци.
Діалогічне мовлення Правила поведінки під час діалогу. Відтворення заслуханих діалогів. Складання діалогів, за життєвим досвідом, на основі висловів, засвоєних під час читання або переглядання фільму (індивідуально).	Учень: *дотримується правил спілкування: не перериває співрозмовника, спонукає висловити думки, слухає уважно і з зацікавленістю, толерантно виражає незгоду з позицією співрозмовника; *складає діалоги на основі допоміжних матеріалів або індивідуально; *оцінює зміст діалогів, висловлює судження; *використовує репліки спонукання до діалогу, підтримання розмови та закінчення діалогу.

<p>Монологічне мовлення</p> <p>Основні вимоги до усного спілкування: відповідність темі, наявність особистої думки, послідовність у міркуваннях тощо.</p> <p>Етикет спілкування.</p> <p>Детальний і вибірково переказ розповідних текстів з елементами опису і роздуму на основі допоміжних матеріалів.</p> <p>Переказ самостійно прочитаного тексту, одного епізоду з фільму або одного випадку, почутого від близьких.</p> <p>Доповнення змісту повідомлення (опис обставин і зовнішності персонажів, роздуми про вчинки окремих персонажів, приклади з особистого життя тощо).</p> <p>Складання розповіді, казки, загадки на основі допоміжних матеріалів.</p> <p>Складання повідомлення, індивідуально, на вільну або запропоновану тему.</p> <p>Особисте ставлення до повідомленого.</p> <p>Оцінювання, удосконалення складених повідомлень.</p>	<p>Учень:</p> <p>*пояснює, якою має бути зв'язне повідомлення за ситуацією;</p> <p>*переказує детально і вибірково прослухований текст з елементами опису і роздуму (на основі допоміжних матеріалів);</p> <p>*розповідає самостійно прочитаний текст або епізоди із переглянутих фільмів;</p> <p>*доповнює повідомлення (розповідь) елементами опису зовнішності персонажа і міркувань про особисте життя;</p> <p>*складає усне повідомлення на подану тему або на вільну тему на основі допоміжних матеріалів;</p> <p>*оцінює зміст і форму повідомлення, відзначаючи якості й недоліки;</p> <p>*дискутує (у парах, в групі) зміст повідомлень на основі алгоритму поданого вчителем, знаходить позитивні аспекти робіт, дає поради.</p>
<p>Читання</p> <p>Читання вголос, дотримуючись вимови та інтонації.</p> <p>Читання мовчки текстів (більшого, ніж у 2 класі обсягу), супроводжені порадами.</p> <p>Читання і переказування текстів, вправ підручника, простих і складних речень, або тих, що містять звертання і пряму мову.</p> <p>Розвиток, удосконалення техніки читання: швидке сприймання слів, груп слів, речень.</p>	<p>Учень:</p> <p>*читає вголос і мовчки матеріал підручника, пояснює його зміст і мету;</p> <p>*читає вголос написаний ним самим твір, речення, дотримуючи паузи, відповідну інтонацію;</p> <p>*ставить запитання, працює на основі допоміжних матеріалів для розуміння прочитаного;</p> <p>*удосконалює техніку читання.</p>
<p>Письмо</p> <p>Письмо з пам'яті.</p> <p>Складання 2-3 речень, 2-3 запитань для запропонованої теми і відповідей на запитання.</p>	<p>Учень:</p> <p>*пише з пам'яті тексти, більші за обсягом, ніж у 2 класі;</p> <p>*складає 2-3 речення або 1-2 запитання на основі ситуації, малюнку тощо;</p> <p>*пише переказ за колективно складеним планом, за</p>

Переказ-оповідання (40-60 слів).	допоміжними матеріалами, висловлює думку про зміст і персонажі, доповнює текст новими фактами, картинами, діями тощо;
Письмовий переказ на основі почутого в класі або в позакласний час.	*викладає (письмово) повідомлення про вчинок, випадок, подію;
Аргументування власної думки про повідомлене.	*пише про прочитаний самостійно твір, про епізод фільму, про ситуацію з життя класу або сім'ї;
Письмове повідомлення (індивідуально) на вільну тему (0,3-0,5 сторінок).	*створює текст записки, вітання, листа, оповідання, загадки;
Записка. Вітання, лист, розповідь, загадка.	*коментує написані роботи (в парах, в групі) на основі підготовлених вчителем вказівок, пропонує поради і удосконалює заслуханий текст;
Удосконалення створених текстів.	

Міжпредметні зв'язки: художній твір, виразне читання, опис предметів/тварин, зовнішності персонажів (література), лінгвістичні засоби виразного читання (читання).

II. ЛІНГВІСТИЧНА ЛІНІЯ

Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги щодо рівня загальноосвітньої підготовки учнів
<p>ТЕКСТ</p> <p>Тема, основна думка тексту.</p> <p>Абзац і його роль у тексті.</p> <p>Співвідношення речень у тексті.</p>	<p>Учень:</p> <p>*визначає тему, основну думку тексту на основі допоміжних матеріалів;</p> <p>*добирає заголовок відповідно темі й основній думці;</p> <p>*розрізняє вступ, зміст і абзаци в тексті;</p> <p>*пояснює зміст певного абзацу;</p> <p>*знаходить в компактному тексті (неперервному) ті частини, які можуть бути розташовані в абзаци;</p> <p>*складає план тексту;</p> <p>*підбирає заголовок для тих частин тексту, які виділив учитель.</p>
<p>Речення</p> <p>Зміст речення.</p> <p>Речення за метою висловлювання: розповідне, питальне, спонукальне.</p> <p>Розділові знаки в кінці речення за метою висловлювання.</p> <p>Використання звертань у різних ситуаціях.</p>	<p>Учень:</p> <p>*розуміє і пояснює зміст речення;</p> <p>*читає виразно речення за метою висловлювання і розрізняє їх на слух;</p> <p>*правильно вживає розділові знаки в кінці речень;</p> <p>*будує речення за метою висловлювання;</p> <p>*розпізнає в реченнях головні та другорядні члени речення,</p>

<p>Розділові знаки при звертанні.</p> <p>Головні члени речення. Простий підмет. Однорідні підмети. Узгодження присудка з підметом.</p> <p>Просте речення. Поширене речення.</p> <p>Другорядні члени речення. Означення і додаток: прямий і непрямий.</p> <p>Складне речення, складене з двох простих речень, пов'язаних між собою з або без сполучників.</p>	<p>ставить потрібні питання;</p> <p>*поширює прості речення;</p> <p>*поєднує два простих речення в одне складне вживаючи або не вживаючи елементи зв'язку;</p> <p>*правильно застосовує пунктуацію у реченні при звертанні.</p>
<p>Слово. Будова слова</p> <p>Лексичне значення слова.</p> <p>Слова з прямим і переносним значенням.</p> <p>Багатозначні слова. Синоніми. Антоніми. Омоніми.</p> <p>Слова, які виражають дії, предмети, числа, ознаки, обставини.</p> <p>Частини слова: корінь, префікс, суфікс, закінчення;</p> <p>Будова слова з префіксами <i>-în-, -îm-, -con-, -com-, -dez-, -des-, -rās-, -rǎz-</i>.</p> <p>Поділ слів з префіксами на склади.</p>	<p>Учень:</p> <p>*пояснює значення слів;</p> <p>*підбирає слова, які означають предмети, дії, числа, ознаки, обставини;</p> <p>*знаходить у текстах, реченнях синоніми, антоніми, омоніми;</p> <p>*називає частини слова і розпізнає їх;</p> <p>*складає слова за допомогою поданих префіксів і суфіксів;</p> <p>*правильно пише префікси;</p> <p>*знає поділ слів з префіксами на склади.</p>
<p>Частини мови</p> <p>Іменник</p> <p>Рід і число іменника. Відмінки.</p> <p>Прикметник</p> <p>Прості і складні прикметники. Правопис складних прикметників.</p> <p>Узгодження прикметників з іменниками.</p> <p>Дієслово(4 години)</p> <p>Початкова форма дієслова.</p> <p>Число і особа дієслова.</p>	<p>Учень:</p> <p>*розпізнає іменник та його питання;</p> <p>*визначає рід, число, відмінок іменників;</p> <p>*знаходить у реченні члени речення, виражені іменником;</p> <p>*знає ознаки прикметника, види прикметників та їх правопис, питання на які відповідає;</p> <p>*будує речення з прикметниками;</p> <p>*розпізнає число, особу дієслова, запитання, на які відповідає і що виражає дієслово;</p> <p>*створює початкову форму дієслів;</p> <p>*знаходить у реченнях присудок, виражений дієсловом;</p>

<p>Займенник</p> <p>Особовий займенник.</p> <p>Правопис особових ненаголошених займенників.</p> <p>Займенники ввічливості. <i>Dumneavoastră, dumneata, dumneaei, dumnealor, dumnealui.</i></p> <p>Правопис займенників ввічливості.</p> <p>Сполучник</p> <p>Сполучники <i>și, dar, iar, că, fiindcă, pentru, că.</i></p> <p>Будування складнопідрядних речень з сполучниками.</p> <p>Прийменник</p> <p>Прості й складені прийменники.</p> <p>Творення словосполучень і слів з прийменниками (простими і складеними).</p> <p>Введення словосполучень у речення.</p>	<p>*знає визначення займенник, види займенника;</p> <p>*правильно пише особові ненаголошені займенники і займенники ввічливості;</p> <p>*знає визначення сполучника;</p> <p>*створює складні речення з сполучниками, правильно застосовує розділовий знак «кома»;</p> <p>*знає поняття «прийменник» та його види;</p> <p>*складає словосполучення за допомогою простих і складених прийменників;</p> <p>*вводить складені словосполучення у речення.</p>
---	--

Міжпредметні зв'язки: прикметники як засіб художнього вислову (література), застосування прикметників для опису окремих явищ (природознавство), застосування особових займенників у спілкуванні (усному/писемному) на уроках і в позаурочний час, використання дієслів на уроках читання, природознавства математики тощо.

Повторення в кінці року

III. СОЦІОКУЛЬТУРНА ЛІНІЯ

Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів
<p>Усна народна творчість. Народні казки народів світу.</p> <p>Історична батьківщина – Республіка Молдова.</p> <p>Весна. Ознаки весни. Місяці. Весняні свята у молдован: Паска, Вербна неділя, Трійця.</p>	<p>*виявляє інтерес до фольклору інших народів;</p> <p>*знає героїв прочитаних казок;</p> <p>*пам'ятає назви прочитаних казок;</p> <p>*знає місто-столицю Молдови;</p> <p>*складає речення на основі ілюстрацій про багатство і красу історичної Батьківщини;</p> <p>*знає вірші, загадки про весну;</p> <p>*розрізняє весняні свята;</p>

Моя родина.	*усвідомлює їх значення;
Історія рідного села (міста).	*збагачує словниковий запас новими словами;
Традиції, свята і звичаї українців.	*розповідає про членів сім'ї, про їх професії;
	*знає пісні, вірші, присвячені батькам;
	*розповідає про дні – традиційні сімейні свята;
	*усвідомлює, що рідне село (місто) є часткою, яка входить у склад держави Україна;
	*знає історію, легенду села (міста);
	*знає народні традиції українців;
	*будує текст-опис окремого свята, традиції українського народу.

IV. СТРАТЕГІЧНА ЛІНІЯ

Учень організовує свою діяльність, виходячи з принципів, цілей програми для 3 класу. Систематизує і узагальнює навички спілкування, здійснює самоперевірку отриманих знань; виражає міркування у зв'язку з результатами, отриманими учнями, порівнюючи, аналізуючи, аргументуючи.

4 КЛАС

(2,5 години на тиждень, всього 85 годин; резервний час 4 години)

Вступ

Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги щодо рівня загальноосвітньої підготовки учнів
Молдовська мова – вища форма рідної мови молдавського народу.	Учень: *усвідомлює, що літературна мова - вища форма рідної мови молдавського народу.

I. КОМУНІКАТИВНА ЛІНІЯ

Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги щодо рівня загальноосвітньої підготовки учнів
Аудіювання Аудіювання текстів (розповідь, опис, роздум), які належать до різних функціональних стилів: розмовний, художній, науковий. Розуміння значення художніх особливостей	Учень: *слухає уважно, з інтересом; *розуміє запропоновані тексти, які є складнішими ніж у 3 класі;

<p>тексту.</p> <p>Аудіювання з опорою на план із 5-6 пунктів.</p> <p>Відчуття слова, художнього вислову.</p> <p>Визначення після першого читання ряду лінгвістичних одиниць: звук, склад, словосполучення, речення.</p>	<p>*виконує вказівки, складніші ніж у 3 класі;</p> <p>*обирає правильну відповідь на запитання, що складається із 3 варіантів відповідей;</p> <p>*називає слова, словосполучення, образно виражається;</p> <p>*відчуває і знаходить після першого читання необхідні лінгвістичні одиниці, які відповідають вказаним ознакам.</p>
<p>Діалогічне мовлення</p> <p>Правила поведінки при діалозі (слухати, бути ввічливим, вихованим, уміти виражати незгоду з думкою співрозмовника тощо).</p> <p>Етикет спілкування (формули правильного звертання, вираження світогляду, конкретизації тощо).</p> <p>Відтворення діалогів, самостійно знайдених у прочитаних творах (репліки без слів автора).</p> <p>Складання діалогів на основі малюнків або ситуацій індивідуально або за допомогою допоміжних матеріалів.</p> <p>Оцінювання створених діалогів.</p>	<p>Учень:</p> <p>*слухає уважно співрозмовника;</p> <p>*складає діалоги (на основі почутого і за допоміжними матеріалами), в яких обговорюються думки про окремий предмет;</p> <p>*відтворює за ролями діалоги, знайдені в самостійно прочитаних або почутих творах (складніші ніж у 3 класі);</p> <p>*наводить переконливі аргументи під час обговорень;</p> <p>*оцінює зміст і форму діалогів;</p> <p>* усно стисло відтворює тексти з діалогами;</p> <p>*співпрацює у різних ситуаціях спілкування.</p>
<p>Монологічне мовлення</p> <p>Головні вимоги до усного мовлення: зв'язок речень у тексті, послідовність переказу...</p> <p>Переказ детальний і вибірковий розповідних текстів з елементами описання та роздуму з опорою на допоміжні матеріали.</p> <p>Переказ епізоду з прочитаного тексту індивідуально, епізоду із переглянутого фільму, розповіді, почутої від близьких.</p> <p>Доповнення тексту на основі особистого життєвого досвіду (описи, міркування).</p> <p>Складання розповідь, казки, загадки з опорою на допоміжні матеріали.</p> <p>Індивідуальне висловлювання на</p>	<p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> • роз'яснює як має бути висловлювання; • знає і поважає вимоги до усного мовлення; • висловлює індивідуально тексти з елементами описання та роздуму із опорою на допоміжні матеріали; • доповнює розповідь із елементами описання зовнішності персонажу; • будує усне мовлення на запропоновану або вільну тему; • • • • дає оцінку змісту і формі висловлювання підкреслює, як можна його доповнити або удосконалити; • дискутує (у парах, групі) з приводу змісту прослуханого; • •

<p>запропоновану або вільну тему. Вимовлення свого ставлення до висловлювання.</p> <p>Оцінювання створених висловлювань.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • • • виражає своє ставлення до висловлювання.
<p>Читання</p> <p>Читання вголос відповідно нормам вимови та інтонації, вражаючи на ситуацію спілкування.</p> <p>Читання мовчки матеріалів, супроводжених вказівками, як можна виконувати різні завдання.</p> <p>Читання, інтерпретація (пояснення) завдань, текстів і вправ підручника.</p> <p>Правильне читання (відповідно інтонаційним нормам), пояснення простих і складних речень із звертанням, прямою мовою.</p> <p>Розвиток техніки читання: швидке розуміння слів, словосполучень, речень.</p>	<p>Учень:</p> <p>*читає мовчи і вголос тексти з підручника, пояснює зміст і їх мету;</p> <p>*читає вголос самостійно написаний твір або дібрані і підготовлені для повідомлення в класі, матеріали;</p> <p>*читає виразно різні речення;</p> <p>*відповідає на питання за змістом;</p> <p>*виконує вказівки до різних текстів;</p> <p>*виявляє інтерес і зацікавленість до читання;</p> <p>*адаптується до конкретних ситуацій читання;</p> <p>*пояснює важливість одного або іншого речення (прості, складні).</p>
<p>Письмо</p> <p>Письмо з пам'яті.</p> <p>Складання 3-4 зв'язних речень; 2-3 питань і відповідей за даною темою, використовуючи опис і роздум.</p> <p>Переказ (детальний, вибірковий) розповідного тексту з елементами опису або роздуму (40-60 слів).</p> <p>Відтворення на письмі почутого на уроках або в позаурочний час.</p> <p>Аргументування особистої думки.</p> <p>Відтворення на письмі міркування, тези на вільну тему (0,4-0,6 сторінок).</p> <p>Записка. Лист.</p> <p>Запрошення. Вітання.</p> <p>Складання загадок, казок.</p> <p>Удосконалення текстів: виділення відсутніх абзаців, відкидання зайвих речень,</p>	<p>Учень:</p> <p>*пише з пам'яті тексти (вірші, прозу) більші за обсягом ніж у 3 класі;</p> <p>*складає 3-4 зв'язних речення і 2-3 запитання за малюнком, ситуації в класі, під час уроків, з власного життя тощо;</p> <p>*пише переказ за колективно складеним планом і за допоміжними матеріалами;</p> <p>*виражає думку про зміст, персонажів;</p> <p>*доповнює текст певними картинками: уявлені герої, думки про те, що його вразило;</p> <p>*складає записки які утримують послання, запрошення, вітання.</p> <p>* бере участь в обговоренні письмових робіт у парах, групах.</p>

доповнення тексту у разі відсутності одного з компонентів сюжету (вступ, закінчення), виправлення помилок.	
--	--

Міжпредметні зв'язки: художній твір, виразне читання, тема та головна думка та їх роль у літературному творі, роздум (на основі вивченого матеріалу); засоби художньої виразності (читання); усний опис творів мистецтва: картини природи, опис тварин (живопис).

II. ЛІНГВІСТИЧНА ЛІНІЯ

Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги щодо рівня загальноосвітньої підготовки учнів
<p>Текст</p> <p>Текст – розповідь, опис, роздум.</p> <p>Зв'язок речень у тексті.</p>	<p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> *розрізняє типи текстів (за допомогою вчителя); *складає різні тексти на основі допоміжних матеріалів: зразок, план, ключові слова, словосполучення; *поєднує речення у текстах, застосовуючи вивчені засоби зв'язку.
<p>Речення</p> <p>Зміст речення.</p> <p>Звертання, складені із 2-3 слів, які знаходяться в різних позиціях в реченні: на початку, в середині, в кінці. Розділові знаки. Словосполучення.</p> <p>Головні члени речення (у простому і складному реченні). Дієслівний присудок. Іменний присудок. Простий підмет. Однорідні підмети. Однорідні члени речення. Розділові знаки.</p> <p>Другорядні члени речення.</p> <p>Обставини місця, часу, способу дії.</p> <p>Сполучникові речення (зв'язок між реченнями здійснюється за допомогою сполучників) і безсполучникові (зв'язок без сполучників). Розділові знаки в складному реченні.</p> <p>Пряме мовлення яка розміщена до і після слів автора. Розділові знаки в пряме мовлення.</p>	<p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> *пояснює зміст речень; *читає, дотримуючись інтонації прості і складні речення із звертаннями, прямою мовою і однорідними членами речення; *будує словосполучення, речення з однорідними членами, звертаннями в прямою мовою (допоміжні матеріали); *ставить запитання до головних і другорядних членів речення; *поширює прості речення за допомогою запитань; *розставляє необхідні розділові знаки в реченнях із звертаннями, прямою мовою, однорідними членами та у складних реченнях під час списування; *поєднує 2 і більше простих речень у складне; створює складні речення за поданим зразком.
<p>Слово</p>	<p>Учень:</p>

<p>Багатозначні слова.</p> <p>Слова з прямим і переносним значенням.</p> <p>Стійкі словосполучення (фразеологізми).</p> <p>Застосування тлумачного словника для уточнення значення слів.</p>	<p>*пояснює прикладами пряме і переносне значення слів;</p> <p>*складає речення, використовуючи багатозначні слова;</p> <p>*виділяє в тексті фразеологізми і пояснює їх зміст (за допомогою вчителя);</p> <p>*коригує тексти, в яких неправильно вжито слова (індивідуально або з опорою на ряд поданих слів);</p> <p>*знаходить в тлумачному словнику багатозначні слова (3-4 слова) і пояснює їх значення.</p>
<p>Частини мови</p> <p>Іменник</p> <p>Прості складні іменники. Назви загальні і власні. Рід, число, відмінок іменника (повторення). Правопис складених і власних іменників.</p> <p>Будування речень з різними видами іменників.</p> <p>Дієслово</p> <p>Особа, число, початкова форма (повторення).</p> <p>Часи дієслова. Дієвідмінювання дієслова у теперішньому, минулому і майбутньому часі. Правопис форм дієслів наказового способу з ненаголошеними займенниками: <i>aceea, aceia, acelea, aceasta, acesta, aceștia</i>.</p> <p>Займенник</p> <p>Особові займенники (повторення).</p> <p>Питальні займенники хто? що? який? (поняття).</p> <p>Вказівні займенники (поняття). Правопис вказівних займенників.</p> <p>Складання речень з питальними і вказівними займенниками.</p> <p>Числівник</p> <p>Кількісні прості, складні числівники, порядкові числівники.</p> <p>Правопис кількісних і порядкових</p>	<p>Учень:</p> <p>*визначає рід, число, відмінок, вид іменників;</p> <p>*називає відмінки та їх запитання;</p> <p>*застосовує орфографічні правила написання складених і власних іменників;</p> <p>*утворює словосполучення, речення з різними видами іменників;</p> <p>*знає часи дієслова, дієвідмінює дієслова у теперішньому, минулому і майбутньому часі;</p> <p>*визначає особу, час, початкову форму дієслова;</p> <p>*правильно пише форми дієслів наказового способу з ненаголошеними займенниками.</p> <p>*знаходить в тексті займенники і визначає їх вид;</p> <p>*будує речення з питальними і вказівними займенниками;</p> <p>*дотримується правил написання вказівних займенників.</p> <p>*знаходить в тексті числівники, визначає їх вид;</p> <p>*правильно вимовляє числівники, записує разом з іменниками, які їх супроводжують;</p> <p>*будує словосполучення з кількісними і порядковими іменниками, які потім вводить в речення;</p>

числівників. Введення кількісних і порядкових числівників у речення. Прислівник Прості складні прислівники. Правопис складних прислівників. Складання словосполучень, речень з прислівниками.	*дотримується орфографічних правил написання числівників; *знаходить в тексті прислівник за допомогою запитань, визначає їх вид; *пише під диктовку прислівники, порівнює їх з поданими зразками, перевіряє якщо були правильно написані; *складає словосполучення, речення з прислівниками; *знаходить в орфографічному словнику прислівник і з'ясовує його написання.
--	---

Міжпредметні зв'язки: вживання великої літери у власних іменниках (читання, природознавство); правильне використання займенників і дієслів у відповідях на уроках, при їх письмі (читання, природознавство); застосування числівників при коментування прикладів, розв'язуванні задач, читання числівників (математика); прислівник – засіб художнього зображення (література).

Повторення в кінці року

III. СОЦІОКУЛЬТУРНА ЛІНІЯ

Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів
Я і молдовська мова. Гостинність молдован. Загальнолюдські цінності: добро, правда, толерантність. Традиції, звичаї в рідному селі (місті). Світ професій.	*виражає любов і шану до рідної мови; *аудіює, читає, запам'ятовує фрагменти в прозі молдовських письменників; *декламує вірші, присвячені молдовській мові; *знає найпоширеніші форми зустрічі/проводів гостей; *застосовує у спілкування різні формули звертання; *пояснює смисл цінностей (добро, правда, толерантність) та їх значення в особистому житті і у суспільстві; *наводить приклади подій з життя, їх моральні позитивні риси; *розповідає про традиції, звичаї в рідному селі (місті), народні традиції, успадковані від прадідів і збережених; *складає текст, в якому описує один із звичаїв або одну із традицій; *знає поняття «фізична праця» і «інтелектуальна праця»; *розповідає про професії своїх батьків; *повідомляє (3-4 речення), як уявляє свою майбутню

Літо. Його місяці. Природа влітку.	професію; *складає короткі повідомлення про літо; *пам'ятає літні місяці; *розповідає про свої заняття влітку.
------------------------------------	---

IV. СТРАТЕГІЧНА ЛІНІЯ

Учень організовує свою діяльність самостійно: працює з підручником, додатковою літературою; систематизує знання і навички; аналізує, порівнює, конкретизує, робить висновки, наводить переконливі міркування і аргументи; застосовує творчі здібності у різних ситуаціях спілкування.

NOTIȚĂ EXPLICATIVĂ

Studierea limbii moldovenești în clasele primare constituie una din părțile componente importante ale programei școlare, deoarece limba moldovenească este nu numai un obiect de studiu, dar constituie disciplina de bază care asigură înainte de toate succesul școlar și intergitatea socială a școlarului mic. Această programă a fost elaborată pornind de la potențialul de însușire a limbii moldovenești de către copii și de la idealul de a educa o personalitate liberă și creativă.

Programa la limba moldovenească pentru clasele 1-4 ale instituțiilor de învățământ general cu limba moldovenească de predare a fost elaborată în baza „Standardelor de stat ale învățământului primar” (Hotărârea Cabinetului de Miniștri al Ucrainei din 20 aprilie 2011, № 462).

Obiectivele principale ale actualei programe sînt:

- dezvoltarea capacităților și aptitudinilor elevilor;
- formarea competențelor de a învăța să înveți;
- realizarea tuturor activităților de comunicare;
- crearea competențelor comunicative necesare pentru studierea limbii materne literare;
- însușirea unui volum de cunoștințe despre limbă și comunicare, care permit soluționarea unor probleme concrete și asigură motivarea învățării.

Studierea limbii moldovenești se desfășurează în corespundere cu cele patru linii de conținut: comunicativă, lingvistică, socioculturală și strategică (de activitate).

Linia comunicativă asigură formarea și dezvoltarea deprinderilor, priceperilor și capacităților sub toate aspectele activității comunicative: receptarea, sesizarea vorbirii, realizarea individuală a exprimărilor orale și scrise, monologate sau dialogate, diverse ca tip, stil și gen; menținerea dialogurilor respectînd regulile de conversație; exprimarea și motivarea opiniilor; analiza textelor citite sau audiate.

Linia lingvistică formează și dezvoltă competențele comunicative și lingvistice: abilități ortoepice, lexicale, gramaticale și ortografice, adică însușirea normelor limbii literare și a culturii vorbirii.

Linia socioculturală presupune însușirea valorilor culturale și spirituale ale poporului moldovenesc și ale altor popoare; familiarizarea elevilor cu noi informații despre Ucraina – patria în care locuiesc – și Moldova – patria istorică, despre simbolica acestor state și limbile lor de stat, despre cultura moldovenilor și ucrainenilor, tradițiile și obiceiurile populare (povești, cîntece, proverbe, zicători). Instruirea socioculturală se va realiza în procesul instructiv – educativ, folosindu-se texte diferite, teme de discuții, dialoguri sau exprimări monologate.

Linia de activitate (strategică) formează deprinderile și priceperile elevilor de a învăța: organizarea locului de muncă, soluționarea unor probleme de învățare în perechi sau în grup,

respectarea timpului folosit pentru învățare, planuirea pe viitor a activității; îi învață pe elevi să lucreze cu manualul și literatura auxiliară, să se concentreze asupra celor citite sau auzite, să formuleze întrebări, să-și argumenteze răspunsurile; formează abilități de a analiza obiectele de studiu, lingvistic sau comunicativ, de a compara, de a evidenția esențialul, a generaliza și concluziona, a identifica relațiile între ele; formează competențele elevilor de a modela, combina, completa, continua, reorganiza materia studiată, de a verifica și evalua cunoștințele, de a-și corecta greșelile, de a aprecia propriile activități și ale celor din jur.

Obiectivele principale ale cursului de limbă moldovenească pot fi realizate prin rezolvarea următoarelor sarcini:

- * motivarea învățării;
- * îmbogățirea vocabularului și perfecționarea structurii gramaticale a vorbirii orale și scrise;
- * crearea condițiilor optime de însușire, de către elevi, a normelor ortoepice, ortografice și de punctuație;
- * acumularea cunoștințelor lingvistice și formarea deprinderilor necesare, care permit dezvoltarea competențelor comunicative orale și scrise;
- * perfecționarea vorbirii orale și scrise a elevilor;
- * formarea la elevi a deprinderilor și priceperilor de întrebuințare în comunicare a normelor etice;
- * dezvoltarea competențelor de argumentare a opiniilor;
- * perfecționarea capacităților de formulare a opiniilor referitoare la anumite fenomene din viață;
- * cultivarea dragostei față de limba maternă și evidențierea însemnătății ei pentru dezvoltarea personală;
- * educarea la elevi a respectului față de lumea înconjurătoare și a atitudinii tolerante față de limba și tradițiile culturale ale tuturor popoarelor;
- * dezvoltarea interesului față de limba moldovenească, a gustului estetic.

Competențele comunicative ale elevilor se realizează prin intermediul relației *însușirea materiei de limbă – dezvoltarea gândirii elevilor*. Fiecare lecție conține diferite forme de activitate comunicativă: audierea și citirea, exprimarea monologată (răspunsuri orale și scrise, expuneri, compuneri), alcătuirea dialogurilor (analiza/aprecierea lor) și a diferitor situații de comunicare.

Controlul rezultatelor însușirii materiei prevăzute de programa la limba moldovenească se realizează astfel:

- abilități auditive (în clasele 2-4 frontal, la sfârșitul fiecărui semestru);
- abilități comunicative: comunicarea dialogată – clasele 2-4 – în primul semestru, comunicarea monologată – în semestrul II (în clasa a 2-a – expunere orală, în clasele 3-4 – compunere orală).

Cu scopul de a evalua priceperi și deprinderi ortografice ale elevilor se practică copierea de control (la sfârșitul anului școlar în clasa I, în clasele 2-4 – la sfârșitul fiecărui semestru); dictare de control: în clasa a II-a – o dată în primul semestru și de două ori în semestrul doi (volumul textului folosit pentru dictarea vizual-auditivă- 35-40 cuvinte), în clasele 3-4- de două ori în fiecare semestru (volumul: clasa a III-a- 55-65 cuvinte, clasa a IV-a- 75-80 cuvinte).

Controlul abilităților comunicative, în clasa a 3-a, la sfârșitul anului școlar se vor practica expuneri scrise de control (volumul textului expunerii – 65-80 cuvinte), iar în clasa a 4-a – la sfârșitul primului semestru se va petrece expunere scrisă (volumul textului – 85-95 cuvinte), la sfârșitul semestrului doi – compunere scrisă (volumul textului careia va alcătui – nu mai puțin de 6-8 propoziții).

Materia de studiu, propusă de programa în cauză, este structurată astfel:

Introducerea – conține teme ce familiarizează elevii ciclului primar cu rolul limbii materne în viața omului, educă dragostea față de limba moldovenească și respectul față de limbile altor popoare.

Însușirea cititului și a scrisului se bazează pe principiul accesibilității și al perspectivei, al individualizării și diferențierii și se parcurge, în clasa I, în trei perioade: prealfabetară, alfabetară și postalfabetară.

În **perioada prealfabetară** are loc dezvoltarea vorbirii orale, formarea abilităților elementare de lucru cu textul, propoziția, cuvântul, sunetele, pregătirea mâinii pentru scris.

Perioada alfabetară îi învață pe elevi să citească după abecedar, să scrie; continuă formarea deprinderilor de ascultare – sesizare a vorbirii orale, îi învață să alcătuiască exprimări proprii, să participe la dialog; familiarizează elevii cu noțiuni elementare despre limbă. Perioada postalfabetară are drept scop perfecționarea deprinderilor de citire, scriere și vorbire orală. Luând în considerare vârsta elevilor din clasa 1, nu se recomandă intensificarea procesului de însușire a scrisului. În special, scrierea literelor majuscule cu o structură complicată nu poate fi făcută odată cu scrierea literelor mici, iar scrierea rapidă este prevăzută numai în cazul când unirea literelor este firească (*pl, le, mi*) și nu este necesară repetarea unei și aceleiași linii (*om, na*). Elevii obișnuiți să scrie cu mâna stângă nu trebuie obligați să scrie cu mâna dreaptă; se admite doar corectarea metodei de scriere.

Un rol important în însușirea elevilor clasei întâi îl are lucrul cu cartea, formarea deprinderilor de a lucra de sine stătător cu ea. Elevii determină dacă textul e scris în proză sau versuri (fără utilizarea termenilor), câte opere conține, la ce pagină se află, care e începutul sau sfârșitul operei; încearcă să se exprime în baza ilustratelor, titlurilor textelor pe care le citește învățătorul, să-și imagineze care ar fi conținutul textului, iar după audierea lui să facă concluzii. Cu timpul, elevii vor fi implicați în citirea titlurilor textelor, a familiei, numelui autorului, iar spre sfârșitul anului școlar, vor citi independent cărți pentru copii sau fragmente din cărți (1-2 pagini). Se recomandă a fi folosite (în clasa întâi) 20 min. o dată în săptămână, lucrul asupra cărții pentru copii.

Linia comunicativă se compune din teme ce dezvoltă competențele comunicative ale elevilor: noțiuni elementare despre comunicare, situația de comunicare, vorbire, despre felurile comunicării, temă, idee, text ș. a. Programa prevede diverse tipuri de activități pe care elevii trebuie să le înfăptuiască. Este important de reținut faptul că orice competență comunicativă se dezvoltă doar în cazul dacă toate tipurile de comunicare (audiere/înțelegere, citire, vorbire și scriere) sînt dezvoltate continuu, în decursul anului școlar.

Dezvoltarea abilităților de vorbire se realizează în conformitate cu principalele domenii de comunicare (personale, publice, educative, profesionale), care se prezintă prin astfel de subiecte-teme: "Ucraina – Patria mea", "Prima zi de școală", "La lecție", „La recreație”, "Familia mea", "Prietenii mei", „În livadă”, "Excursie în parc", „La stadion”, "Animalele", "Povestea pîinii", "O zi de odihnă", „ Capra cu trei iezi", "Punguța cu doi bani", „Tradiții populare”.

La baza diferitor capacități de vorbire se află deprinderile de ascultare și înțelegere a comunicării orale. Elevii pentru care limba moldovenească este limba maternă au un vocabular sărac, dar în școală continuă îmbogățirea vocabularului, structura gramaticală a vorbirii devine mai complexă, subiectele se extind și se complică logica exprimării textelor propuse pentru audiere. În același timp cresc cerințele față de viteza, precizia, percepția celor audiate, precum și capacitatea de concentrare a atenției pe perioade mai lungi de timp. Toate necesită dezvoltarea audierii nu numai în școala primară, dar și la etapele ulterioare ale instruirii.

Un tip de activitate comunicativă este cititul (lectura). Actualitatea acestui tip de comunicare este cauzat de faptul că prin citire are loc îmbogățirea memoriei elevilor cu construcții sintactice necesare pentru exprimarea în scris și îmbogățirea experienței de viață a elevilor. Prin urmare, în clasele 2-4 lecțiile de limba moldovenească servesc pentru a dezvolta priceperile de citire, sesizare a celor citite și lucrul cu cartea. Aceasta favorizează utilizarea pe scara largă, la lecțiile de limba maternă, a textelor, de aceea orice activitate trebuie să înceapă cu citirea (cu voce sau în gând) și verificarea înțelegerii celor citite, cu discuția mai mult sau mai puțin detaliată. Specific pentru lectură la lecțiile de limbă este atenția copiilor față de pronunțarea corectă și înțelesul cuvintelor, intonarea propozițiilor diverse ca structură. În clasele primare se pune accentul pe lucrul cu manualul de limba moldovenească: dezvoltarea capacității de a se folosi de sumar (cuprinsul-materiei), semnele convenționale, tabele, scheme, notițe; să distingă caracterele latine și să înțeleagă scopul lor, să distingă în manual explicațiile, normele de învățare, exemple, să găsească în pagină materialul necesar etc.

Dezvoltarea aptitudinilor de comunicare presupune, de asemenea, lucrul asupra construirii comunicării dialogate și monologate a elevilor (orală și scrisă) în baza operelor literare audiate sau citite, filmelor vizionate, povestiri ale rudelor, cunoștințelor despre unele evenimente, cazuri din viața de zi cu zi a elevilor. O parte importantă o constituie exprimarea orală și scrisă cu scop comunicativ imediat (*bilețelul, felicitarea, anunțul, invitația ș.a*), precum și ghicitori, basme și povestiri fascinante. Ar trebui să se acorde o atenție deosebită motivării pozitive a însărcinărilor îndeplinite de elevi.

Întregul proces de învățare a limbii materne este supus dezvoltării competențelor de comunicare a elevilor, a capacității de a-și exprima în mod clar și corect ideile, gândurile și sentimentele în formă orală și scrisă. La fiecare lecție este necesar să se aplice variate tipuri de comunicare: audiere și lectură (citire) (înțelegerea celor audiate sau citite); construirea afirmațiilor monologate (expuneri, compuneri orale și scrise); implicarea în dialog (analiza, alcătuirea, interpretarea pe roluri).

Exprimarea dialogată și monologată are loc în cadrul lecțiilor de limba moldovenească și de dezvoltare a vorbirii. Conținutul lecțiilor de dezvoltare a vorbirii este determinat de

caracteristicile organizării și realizării procesului de învățământ într-o anumită clasă, intereselor și experienței de viață ale elevilor. În cursul lecțiilor de dezvoltare a vorbirii este necesar să se propună elevilor pentru efectuare atât exerciții, însărcinări de reproducere și construire cât și creative.

Linia lingvistică conține noțiuni elementare de lingvistică, normele limbii moldovenești literare, regulile de ortografie și punctuație.

Studiind „Fonetica”, elevii generalizează și aprofundează cunoștințele despre sunete și litere, căpătate în clasa 1, fac cunoștință cu normele ortoepice principale și unele reguli de ortografie.

Îmbogățirea vocabularului, formarea deprinderilor de a folosi corect orice cuvânt (în comunicarea orală și scrisă), familiarizarea cu unele sinonime, antonime, cuvinte cu sens figurat ș.a. se va face în cadrul studierii „Lexicului”.

Familiarizarea cu părțile componente ale structurii cuvântului (rădăcină, prefix, sufix, desinență) se va face în timpul învățării temei „Structura cuvântului”.

Actuala programă propune studierea părților de vorbire: substantivul, adjectivul, numeralul, verbul, pronumele, adverbul, prepoziția, conjuncția (compartimentul „Morfologia”). În rezultat, elevii trebuie să le recunoască în texte, să le întrebuințeze corect în comunicarea (orală și scrisă).

„Sintaxa și punctuația” familiarizează elevii cu felul propozițiilor după scopul comunicării și intonației, cu părțile principale și secundare ale propoziției, cu adresările în propoziții, cu părțile omogene legate între ele cu ajutorul conjuncțiilor sau fără ajutorul lor, precum și cu fraza alcătuită din două propoziții simple, unde relația dintre ele se înfăptuiește prin joncțiune (prin intermediul conjuncțiilor) sau prin juxtapunere (relații fără conjuncții).

În clasele primare, elevii însușesc noțiuni generale despre limbă ca mijloc de comunicare, cunoaștere, influență, despre existența diferitor limbi (înrudite și străine), despre limba de stat și alte limbi, care funcționează în Ucraina.

Însușirea limbii moldovenești presupune familiarizarea și practicarea cunoștințelor despre diferite unități lingvistice (text, propoziție, cuvântul cu sensul lui lexical și gramatical, sunetele vorbirii). Accentul se pune pe aspectele practice: lucrul asupra cuvintelor și vocabularului elevilor, îmbogățirea comunicării prin diferite forme gramaticale, capacitatea de a folosi mijloacele lingvistice în conformitate cu normele limbii literare (ortoepice, lexicale, ortografice, gramaticale), precum și capacitatea de a analiza munca proprie, capacitatea de a folosi alfabetul, dicționarele ș.a.

Sarcina principală de învățare a scrierii o constituie formarea competențelor ortografice și de punctuație, capacitatea de a autocorecta greșelile comise prin compararea cu modelul dat.

La baza corectitudinii ortografice se află abilitatea de a corela imagini audio și grafice a cuvintelor, marcarea sunetelor cuvintelor cu literelor, fără omisiuni, substituirii, transpuneri de litere, scrierea corectă a cuvintelor, ortografierea cărora se bazează pe relația directă dintre sunete și litere (scrierea fonetico-grafică: învățător, părinte ș.a.). În plus, elevii trebuie să învețe și să aplice în procesul scrierii normele ortografice, determinate de programă (algoritmul gramatical, în clasele 3-4, conține până la 4-5 pași).

Formarea de competențe ortografice include lucrul asupra listei de cuvinte, pronunțarea și scrierea cărora școlarii trebuie să le memorizeze. Asimilarea acestor cuvinte (din anul curent și anii precedenți de instruire) trebuie controlată regulat.

Lucrul asupra ortografiei include și regulile de punctuație incluse în programe. Formarea tehnicii scrisului și a deprinderilor grafice este o componentă importantă a învățământului primar. Este necesar să ne străduim ca elevii claselor primare să scrie lizibil, îngrijit, citeț, iar viteza de scriere să satisfacă cerințele educaționale ale copiilor, luând în considerare particularitățile lor individuale.

Lucrul asupra caligrafiei, tehnicii scrisului nu se limitează numai la clasa 1, dar continuă și în clasele ulterioare. Se acordă atenție aspectului scrierii nu numai atunci când elevii îndeplinesc anumite exerciții de scriere a unor litere sau elemente ale lor, combinații de litere, cuvinte, dar și la toate celelalte activități scrise (copiere, dictare din memorie etc).

Activitatea de scriere presupune și dezvoltarea culturii îndeplinirii lucrărilor scrise (începând scrierea pe prima linie de sus a paginii, să lase 2 linii de la lucrarea precedentă, să scrie titlul în centrul liniei, să respecte alineatele, câmpul, acuratețea sublinierii, corectării ș.a.).

O sarcină nu mai puțin importantă este dezvoltarea abilităților elevilor de scriere pe tablă, cu orientarea pe suprafața ei, reglementarea dimensiunii literelor, menținerea liniei orizontale a rândurilor ș.a.

Linia socioculturală. Realizarea conținutului liniei socioculturale presupune însușirea de către elevi a denumirii capitalei și a statului în care trăiesc și a celei în limba căreia sînt instruiți, fac cunoștință cu simbolurile de stat ale celor două țări, gradul de conștientizare a importanței limbii de stat (ucraineană) și limba moldovenească ca limbă maternă. Cu acest scop, în procesul de învățare este folosit folclorul, texte în care se descrie trecutul Ucrainei și Moldovei, oferă informații despre reprezentanți de seamă ai popoarelor moldovenesc și ucrainean, texte cu subiecte moral-etice, modele de obiecte din viața de toate zilele, opere de artă populara ș.a.

Un aspect important al liniei socioculturale este trezirea identității naționale, noțiuni de cultură și obiceiuri ale poporului moldovenesc și interesul față de limbile, culturile și obiceiurile altor națiuni, capacitatea de a respecta normele de conduită, de a stabili și menține contacte cu reprezentanții altor culturi.

Un loc demn în predarea limbii moldovenești trebuie să-l ocupe operele folclorice moldovenești: basme, cîntece, proverbe, ghicitori care sînt propuse elevilor pentru audiere, citire, scriere, recitare, memorare, înțelegerea și explicarea semnificației lor, ce sînt folosite la momentul potrivit în comunicările lor.

La lecțiile de limba moldovenească, școlarii sînt familiarizați cu normele comportării în societate, educarea și dezvoltarea aptitudinilor de a respecta aceste norme, pregătindu-i să îndeplinească roluri sociale diferite. În primul rînd, rolurile pe care copiii le efectuează în școală, în clasă. Școala are menirea să ajute copiii să însușească cu succes roluri sociale diferite în afara școlii. În viața de toate zilele, în această perioadă, elevii îndeplinesc rolul de pasageri,

clienți, vizitatori ș.a.. Astfel elevii învață etica comunicării în societate. Învățarea limbii moldovenești ofera elevilor capacitatea de a lucra împreună (în perechi, grupuri mici): determină scopul general și modalitățile de învățare pentru a realiza acest lucru, îi ajută să-și aprecieze propriul comportament și comportamentul altora, să se autoeduce și să-i respecte pe ceilalți ș.a.

Linia socioculturală are menirea să consolideze linia practică de studiere a limbii și să folosească cu succes limba în diferite situații dificile.

Linia de activitate (strategică). Linia de activitate (strategică) are menirea să asigure dezvoltarea sistematică a capacităților de gândire a elevilor în învățarea limbii: de a observa, analiza fenomenele lingvistice, a compara, selecta, rezuma, a concluziona. Aspecte importante ale liniei strategice sînt: gradul de conștientizare a structurii de activitate cognitivă, privind formularea de obiective, dezvoltarea strategiei stilului individual pentru obținerea rezultatelor dorite, formarea capacității de a dobîndi cunoștințe, de înregistrare a informației ; lucrul individual și colectiv ș.a.

Componentele liniei strategice sînt: însușirea de către elevi a unor modalități de rezolvare a problemelor creative și cu caracter experimental, dezvoltarea capacităților de a planifica, de a controla (evalua, autoevalua, comunica orală și scrisă), căutarea unor metode optime de obținere a rezultatelor la învățatură, formarea abilităților de a înțelege motivul succesului sau eșecului în activitatea de instruire, pregătirea pentru a acționa constructiv în situații de eșec.

O direcție importantă în procesul de învățare a limbii moldovenești este a-i educa pe elevii care știu să învețe: însușirea elementelor de lucru independent, progresele înregistrate în procesul de învățare de la activitatea de reproducere pînă la cercetarea parțială și creativă, de la acțiunile pe care le întreprinde învățătorul pînă la îndeplinirea independentă a tuturor tipurilor de însărcinări, capacitatea de a transfera cunoștințele acumulate într-o situație nouă, de a lucra independent cu un nou material accesibil, dezvoltarea priceperii de a lucra eficient cu o carte – manual, dicționare lingvistice și cărți de referință, educarea deprinderilor de a apela la ele.

Învățarea limbii moldovenești trebuie orientată spre dezvoltarea următoarelor competențe: organizatorice, de cunoaștere generală, de control și de evaluare, dezvoltarea capacităților de a-și forma propria opinie referitor la problemele puse în discuție, să argumenteze corectitudinea opiniilor exprimate.

Un rol important în programă îl ocupă relațiile interdisciplinare, care au menirea de a aprofunda cunoștințele căpătate în timpul studierii componentelor programei, care contribuie la lărgirea orizontului intelectual al elevilor și la formarea priceperilor de utilizare a cunoștințelor și deprinderilor obținute în cadrul orelor de limba moldovenească.

Pentru studierea materiei de limbă și comunicare, programa conține repartizarea orientativă a orelor, ceea ce permite învățătorilor să facă unele corecții (în dependență de specificul clasei în care are loc predarea).

Orele disponibile, rezervate fiecărei clase în parte, pot fi utilizate la realizarea lucrărilor de control sau la studierea materiei pe care o propune programa.

CLASA I

(6 ore pe săptămână; în total 204 ore)

Studierea limbii moldovenești în clasa întâi poartă un caracter de pregătire, informare și învățare, iar procesul însușirii materiei se împarte în 3 perioade: *prealfabetară*, *alfabetară* și *postalfabetară*.

Perioada prealfabetară necesită dezvoltarea vorbirii orale a elevilor (ascultarea-sesizarea exprimărilor orale, comunicarea); formarea deprinderilor elementare de analiză a textului audiat, a propoziției, cuvântului, sunetelor; pregătirea elevilor pentru scris. Printre obiectivele perioadei prealfabetare se numără: elevii vor fi capabili să pună întrebări, să răspundă la întrebări, să construiască cuvinte, propoziții după ilustrate sau cu ajutorul unor cuvinte date, să redea conținutul unui text audiat de volum mic. Formele de lucru frecvent folosite în această perioadă sînt convorbirile, povestirea și repovestirea.

În perioada alfabetară, elevii învață să citească după abecedar, scriu în caiete, continuă lucrul asupra dezvoltării vorbirii. La sfîrșitul perioadei alfabetare, elevii vor fi capabili să pronunțe corect sunetele, să despartă cuvintele în silabe, să sesizeze sunetele care alcătuiesc cuvintele, să descifreze cuvinte și propoziții, să citească fluent cuvinte formate din 1-3 silabe și texte de 40-50 cuvinte, să scrie cuvinte formate din 1-3 silabe, să copieze texte scurte, să scrie după dictare propoziții sau texte de circa 25 cuvinte, să povestească după o imagine, să audieze o povestire, apoi să o repovestească cu ajutorul întrebărilor învățătorului, să demonstreze înțelegerea textelor audiate sau citite, a unor cuvinte sau expresii, să întrețină în mod civilizată convorbiri inițiate de colegi sau învățător ș.a.

În perioada postalfabetară se perfecționează deprinderile de citire, scriere, continuă dezvoltarea vorbirii orale a elevilor, îndeplinesc diferite teme, exerciții, sarcini cu referință la citit- scris. Deoarece este perioada ce reprezintă o sinteză a activității de învățare a citit-scrisului, obiectivul ei principal îl constituie dezvoltarea deprinderilor de citit-scris, care s-au format în perioadele anterioare.

În perioada postalfabetară este utilizată lectura explicativă, citirea integrală a textului, divizarea textului în părți logice, citirea fragmentelor, identificarea cuvintelor, expresiilor și explicarea acestora, povestirea fiecărui fragment, formularea ideii principale și a planului de idei, lectura integrală a textului, apoi povestirea lui după planul de idei.

Conținutul materiei de studiu	Cerințele de stat față de nivelul pregătirii generale a elevilor
Introducere Limba moldovenească – limba maternă a poporului moldovenesc.	Elevul /eleva: * înțelege importanța limbii materne în viața omului și a societății; * iubește, respectă limba maternă, limba de stat și limbile altor popoare.

I. Perioada prealfabetară (însușirea cititului și scrisului)

Conținutul materiei de studiu	Cerințele de stat față de nivelul pregătirii generale a elevilor
<p>Dezvoltarea vorbirii orale a elevilor în baza temelor de conversație:</p> <p><i>Ucraina – Patria mea</i></p> <p><i>Prima zi de școală</i></p> <p><i>La lecție</i></p> <p><i>La recreație</i></p> <p><i>Familia mea</i></p> <p><i>Prietenii mei</i></p> <p><i>În livadă</i></p> <p><i>În excursie</i></p>	<p>Elevul/eleva:</p> <ul style="list-style-type: none"> * reține denumirile: Ucraina, țară, drapel, stemă, imn, capitală, regiune, raion, sat; * pronunță corect cuvintele; * reține denumirile: învățător, coleg, manual, copertă, foaie, pagină, imagine, autor; * pronunță clar și corect cuvintele; * înțelege ce este propoziția; * reprezintă grafic propoziția; * formulează răspunsuri logice, complete; * scrie corect liniile oblice pe un spațiu; * denumește obiectele din sala de clasă și lucrurile școlarului; * reține denumirile lor; * formează propoziții din două cuvinte; * scrie corect grupuri de linii oblice pe un spațiu; * vorbește despre ocupațiile elevilor; * numește jocurile pe care le organizează; * alcătuește propoziții din trei cuvinte; * execută corect linii oblice pe două spații; * enumeră membrii familiei și activitățile desfășurate de fiecare; * se familiarizează cu propoziția exclamativă; * integrează cuvinte noi în propoziții; * scrie corect grupul de două linii pe unul și două spații; * sesizează sensul cuvântului <i>prietenie</i>; * formulează enunțuri proprii; * se familiarizează cu propoziția interogativă; * scrie corect semnul grafic – <i>cîrligul</i>; * consruiește propoziții din 2-3 cuvinte; * numește cuvinte ce conțin două silabe; * răspunde corect la întrebările învățătorului, folosind enunțuri alcătuite din 2-3 cuvinte; * scrie corect un element de literă – <i>ovalul</i>; * însușește noțiunea de silabă; * rostește corect silabele;

	<ul style="list-style-type: none"> *distinge silabele dintr-un cuvânt dat; * numește cuvinte formate din trei silabe; * scrie corect semiovalul; * cunoaște primele elemente de literă învățate: linia pe unul și pe două spații, cîrligul, ovalul;
<p><i>La stadion</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> * se familiarizează cu felurile propozițiilor după scopul comunicării; * numește cuvinte alcătuite din trei silabe; * formează propoziții cu ajutorul acestor cuvinte; * reprezintă grafic propoziția, cuvîntul și silaba; * scrie corect semnul grafic – <i>bastonatele</i> cu întorsătură în partea de sus pe unul și pe două spații;
<p><i>Animalele</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> * distinge cuvintele alcătuite dintr-o silabă; * sesizează, explică sensul cuvintelor noi; * alcătuiește propoziții cu ajutorul cuvintelor noi; * scrie corect semnul grafic: <i>bastonata cu întorsătură în partea de jos</i>;
<p><i>Povestea pîinii</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> *clasifică cuvintele după numărul de silabe; *construiește propoziții din două, trei sau mai multe cuvinte; * formulează corect răspunsurile la întrebări; * scrie corect semnul grafic – <i>bastonata cu întorsătură în partea de jos spre stînga</i>;
<p><i>O zi de odihnă</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> * desparte propozițiile în cuvinte, cuvintele în silabe și silabele în sunete; * se familiarizează cu noțiunea de sunet; * reprezintă grafic propoziția, cuvîntul, silaba și sunetul; * scrie corect elementul de literă – <i>nodulețul pe un spațiu</i>;
<p><i>Capra cu trei iezi (I parte)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> * pronunță corect sunetele vorbirii – izolat și în cuvinte; * citește propoziții codificate; * redă un fragment din povestea învățată; * scrie corect elementul de literă – <i>nodulețul pe două spații</i>;
<p><i>Capra cu trei iezi (a II-a parte)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> * pronunță corect sunetele vorbirii – izolat și în cuvinte; * citește propoziții codificate; * redă un fragment din povestea învățată; * scrie corect elementul de literă – <i>nodulețul pe două spații</i>;

<p><i>Punguța cu doi bani (partea I)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> *distinge sunetele vorbiri: vocale și consoane prin rostire; * construiește propoziții după imaginile din manual; * scrie corect semnul grafic – <i>bucla deasupra rîndului</i>;
<p><i>Punguța cu doi bani (partea a II-a)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> * deosebește sunetele vocale de cele consoane; * construiește propoziții enunțiative, interogative, exclamative (imperative) corect din punct de vedere gramatical; * redă fragmente din povestea învățată; * scrie corect elementul grafic – <i>bucla sub rînd</i>;
<p><i>Tradiții populare</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> * pronunță corect sunetele vorbirii – izolat și în cuvinte; * analizează fonetic cuvintele; * construiește enunțuri corecte în baza imaginilor din manual sau propuse de învățător; * scrie corect semnul grafic – <i>zaua pe unul și pe două spații</i>. * construiește propoziții după un șir de imagini; * numește tradiții (obiceiuri) populare ce s-au păstrat în localitate; * construiește dialog în baza imaginilor propuse de învățător (de manual); * alcătuiește scurte povestiri.

Perioada alfabetaară

<p>Conținutul materiei de studiu</p>	<p>Cerințele de stat față de nivelul pregătirii generale a elevilor</p>
<p>Sunetele și literele. Prezentarea grafică a literelor. Literele imprimare, manuscrise, minuscule și majuscule. Pronunțarea corectă a sunetelor. Literele care constituie sunete vocale și sunete consoane.</p>	<p>Elevul/eleva:</p> <ul style="list-style-type: none"> * pronunță sunetul și scrie corect literele; * identifică litera de tipar și de mână; * marchează în scris sunetul cu ajutorul literelor de mână; * citește cuvinte după imagini, completând silaba lipsă; * citește și scrie silabe și cuvinte despărțite în

<p>Citit-scrisul pe silabe și a cuvintelor întregi.</p> <p>Grupuri de litere: <i>ce, ci, ge, gi, che, chi, ghe, ghi, oa, ia, ie, io, ș. a.</i></p> <p>Citirea și scrierea propozițiilor și a textelor ce conțin literele învățate.</p> <p>Intonarea corectă a propozițiilor ce conțin la sfârșit semne de punctuație diferite.</p> <p>Însușirea practică a semnelor de punctuație: punctul, semnul interogării, virgula, semnul exclamării, tireul.</p> <p>Funcțiile semnelor de punctuație.</p>	<p>silabe;</p> <ul style="list-style-type: none"> * identifică sunetele în silabe și cuvinte; * recunoaște litera nouă pe un text tipărit; * formează cuvinte din silabele propuse; * desparte corect cuvintele în silabe; * identifică, pronunță corect vocalele, consoanele. <p>* identifică grupurile de litere, le citesc și le scriu corect;</p> <ul style="list-style-type: none"> * alcătuiește cuvinte cu grupurile de litere; * scrie și pronunță corect diftongii (fără utilizarea termenilor); * citește și plasează corect cuvintele în propoziții; * scrie corect, lizibil dictări de cuvinte și propoziții; * transcrie un text respectând semnele de punctuație; * răspunde la întrebări, construind enunțuri logice, corecte; * schimbă topica unei propoziții; * alcătuiește un text după un șir de imagini cu același subiect; * povestește textul după ce a fost citit fluent și expresiv; * formează familii de cuvinte pe care le încadrează mai apoi în propoziții; * asociază corect un sunet (un grup de sunete) cu un grup de litere; * alcătuiește enunțuri proprii, explică semnele de punctuație la sfârșitul lor; * citește cuvinte și propoziții cu litere împrumutate din alte limbi; * dă exemple de cuvinte care încep cu fiecare literă din alfabetul limbii moldovenești; * stabilește corespunderea între cuvintele cu același înțeles.
--	---

Perioada postalfabetară

<p>Conținutul materiei de studiu</p>	<p>Cerințele de stat față de nivelul pregătirii generale a elevilor</p>
<p>Perfecționarea competențelor de citire-scriere: corectitudine, expresivitate, viteză, percepere.</p> <p>Citirea textelor diverse ca gen, tip.</p> <p>Memorizarea textelor (proză, versuri) și</p>	<p>Elevul / eleva:</p> <ul style="list-style-type: none"> * citește fluent și corect enunțuri și texte; * memorizează versuri, completează versurile cu un cuvânt – rimă potrivit;

<p>efectuarea diferitor sarcini, ce vor înlesni perfecționarea abilităților de citire-scriere. Semnele de punctuație și funcțiile lor: semnul interogării, semnul exclamării. Încadrarea corectă în pagină a textului.</p>	<ul style="list-style-type: none"> * formulează întrebări în legătură cu textul dat și răspunde la întrebări; * sesizează legătura dintre text și imaginile care-l însoțesc; * manifestă interes pentru lectură; * împarte textul în unități logice; * formulează ideile principale ale unui text; * reproduce textul selectiv sau integral; * încadrează corect în pagină un text; * manifestă interes pentru exprimarea scrisă; * citește, alcătuieste, scrie corect dialoguri, respectând semnele de punctuație; * alcătuieste o povestire după imagini; * își îmbogățește vocabularul prin însușirea sinonimelor, antonimelor, omonimelor, omografelor (fără utilizarea termenilor); * ordonează cuvintele după înțeles pentru a obține o comunicare logică; * completează dialogul cu semnele de punctuație necesare; * ordonează momentele unei lecturi.
--	--

II. Linia comunicativă

(pe parcursul întregului an școlar)

Conținutul materiei de studiu	Cerințele de stat față de nivelul pregătirii generale a elevilor
<p>1. Audierea- sesizarea vorbirii orale. Reguli de comportare în timpul audierii. Audierea sunetelor, silabelor, cuvintelor, îmbinărilor de cuvinte, propoziții și identificarea celor cerute de învățător. Sesizarea și memorizarea 1-2 exprimări monologate și dialogate necomplicate, ce se referă la stilul oral (proverb, zicătoare, poezie, poveste, povestire). Înțelegerea mesajului textului: <i>cine? ce? când? unde? cum?</i>; Expunerea tablourilor ce și le-a imaginat elevul după audiere. Înțelegerea și memorizarea unor cuvinte din 3-6 sunete, îmbinări ce conțin prepoziții, după ce au fost citite într-un temp rapid. Sesizarea și reținerea unor propoziții (1-7 cuvinte) diferite după scopul comunicării.</p>	<p>Elevul / eleva:</p> <ul style="list-style-type: none"> * ascultă cu atenție și prezintă interes față de conținutul materialului audiat; * deosebește după auz sunetele, silabele, cuvintele, îmbinările de cuvinte; * identifică în numărul de cuvinte, de îmbinări audiate pe cele ce corespund caracteristicilor cerute: denumește obiect, însușire, acțiune, număr ș.a.; * înțelege conținutul textului; * sesizează conținutul povestirilor orale (text de 80-100 cuvinte citite într-o minută); * fixează începutul și sfârșitul textului; * răspunde la întrebări: <i>cine? ce? când? unde? cum?</i>; * îndeplinește unele instrucțiuni la textul dat; * descifrează mesajul textului; * descoperă însușiri pentru cuvintele date; * explică înțelesul unui proverb.

2. Comunicarea

Citirea expresivă a poeziilor, ghicitorilor, cimiliturilor.

Dialogul, susținerea lui.

Situații de comunicare.

Reguli de comportare în timpul dialogului.

Reproducerea dialogurilor audiate sau aflate în povestiri, povești, poezii ș.a.

Alcătuirea dialogurilor pe teme diferite, foarte apropiate modului de viață a copiilor, după o pregătire prealabilă.

Părțile componente ale unei exprimări corecte (înțelegere, introducere, cuprins, încheiere, folosirea corectă a cuvintelor, îmbinărilor ect.)

Expunerea unui text audiat sau citit cu ajutorul materialului auxiliar.

Alcătuirea unui text narativ (2-3 enunțuri) în baza unui început dat, desen/desene sau situații de viață.

3. Cititul

Citirea fluentă și corectă a enunțurilor și textelor.

Intonarea corectă a propozițiilor diverse după scopul comunicării.

Familiarizarea cu cărțile pentru copii.

Elementele cărții: coperta (autor, denumire), cotorul, pagina, imaginea.

Reguli de comportare în timpul cititului.

Biblioteca. Reguli de comportare în bibliotecă.

Citirea operelor artistice.

4. Scrisul

Rolul scrisului în viața omului.

Alcătuirea și scrierea cuvintelor, propozițiilor, textelor în baza desenelor, situațiilor de comunicare ș.a.

- * recită 5 texte (poezii, ghicitori) de nu mai puțin de 4 versuri;
- * redă pe roluri (în pereche cu învățătorul sau colegul) un dialog audiat;
- * formulează întrebări și răspunde la întrebările puse de învățător (asupra textului audiat);
- * respectă regulile de comportare în timpul dialogului;
- * redă conținutul textului alcătuit în baza reperelor;
- * alcătuiește de sine stătător un text în baza materialului auxiliar;
- * împarte textul audiat în unități logice;
- * propune și scrie corect un dialog;
- * își îmbogățește vocabularul cu noi cuvinte.

- * înțelege importanța lecturii în viață;
- * citește cu voce 20-30 cuvinte pe minut;
- * intonează corect propozițiile diverse după scopul comunicării;
- * numește părțile componente ale unei cărți;
- * cunoaște autorii cărților pentru copii și operele acestora;
- * descrie oral imaginile din cărți;
- * cunoaște regulile de comportare în timpul cititului, în bibliotecă, cu cartea;
- * redă conținutul (selectiv) a unei opere citite;
- * alcătuiește propoziții în baza desenelor, situațiilor propuse de învățător.

- * înțelege importanța scrisului în viața omului;
- * intitulează desenele propuse de învățător;
- * alcătuiește, scrie propoziții diverse după scopul comunicării în baza desenelor, situațiilor de comunicare;
- * manifestă interes față de comunicarea scrisă.

III. Linia lingvistică

(pe parcursul întregului an școlar)

Conținutul materiei de studiu	Cerințele de stat față de nivelul pregătirii generale a elevilor
<p>1. Textul. Propoziția. Cuvântul. Textul. Exprimarea orală și scrisă. Titlul, conținutul textului. Propoziția. Conținutul propozițiilor după scopul comunicării (fără utilizarea termenilor). Semnele de punctuație. Povestirea. Textul-scrisoare. Cuvintele de adresare. Forma de plural a cuvintelor. Familii de cuvinte. Sinonime. Antonime. Omografe. Omonime (fără utilizarea termenilor). Sensul propriu și sensul figurat al cuvintelor. Comparația (fără utilizarea termenilor). Analiza fonetică a cuvintelor.</p> <p>2. Sunetele și literele. Silaba. Accentul. Sunetul. Literele. Silaba. Cuvintele din 2-3 silabe. Cuvinte monosilabice. Sunetele vocale și consoane. Cuvinte scrise cu majusculă. Accentul în cuvinte. Grupuri de litere și sunete.</p>	<p>Elevul /eleva:</p> <ul style="list-style-type: none"> * sesizează intuitiv corectitudinea unei propoziții ascultate; * explică semnele de punctuație la sfârșitul propozițiilor clasificate după scopul comunicării; * citește propoziții codificate; * desparte propoziția în cuvinte, cuvintele în silabe, silabele în sunete; * formează familii de cuvinte; * își îmbogățește vocabularul prin redarea unui fragment din povestea învățată; * analizează fonetic cuvintele; * alcătuiește scurte povestiri; * identifică cuvintele de adresare în vorbirea curentă; * povestește coerent un text; * sesizează legătura dintre imagine, titlu și text; * scrie un text după dictare; * găsește forma de plural a cuvintelor; * își îmbogățește vocabularul prin însușirea sinonimelor, antonimelor, omografelor, omonimelor; * plasează în text cuvinte-omonime; * deosebește sensul propriu al cuvintelor de cel figurat; * formulează sfârșitul unui text; * caracterizează personajele unei povestiri; * crează comparații; * citește un text-scrisoare, scrie cu litere de mână; * împarte textul în unități logice; * compune o scrisoare; * copiază o poezie; * citește corect și conștient texte în proză și texte în versuri. <ul style="list-style-type: none"> * însușește noțiunile de sunet, literă, silabă; * pronunță corect sunetele vorbirii; * deosebește sunetele vocale de sunetele consoane; * scrie corect după dictare silabe, cuvinte; * desparte corect cuvintele alcătuite de 2-3 silabe; * construiește cuvinte alcătuite dintr-o silabă, din 2-3 silabe;

	<ul style="list-style-type: none"> * asociază litera cu sunetul corespunzător; * se familiarizează cu unele cuvinte care se scriu cu majusculă; * pronunță corect sunetele.
--	--

IV. Linia socioculturală

(pe parcursul întregului an școlar)

Tematica orientativă	Cerințele orientative față de priceperile elevilor
Ucraina – patria mea.	<p>Elevul / eleva:</p> <ul style="list-style-type: none"> * <i>cunoaște</i> care este orașul-capitala Ucrainei, orașul-centrul regional și raional; * <i>construiește</i> propoziții care demonstrează cunoștințe la temă;
Simbolurile de stat ale Ucrainei (imnul, drapelul, stema).	<ul style="list-style-type: none"> * <i>cunoaște</i> simbolurile de stat ale Ucrainei; * <i>alcătuiește</i> propoziții care caracterizează simbolurile de stat ale țării noastre;
Vestimentarul național moldovenesc.	<ul style="list-style-type: none"> * <i>face</i> cunoștință cu costumul național moldovenesc; * <i>însușește</i> cuvinte ce reprezintă părțile componente ale costumului național; * <i>vorbeste</i> despre frumusețea și semnificația vestimentarului național moldovenesc;
Toamna. Semnele toamnei. Lunile. ”Ziua roadei” la moldoveni.	<ul style="list-style-type: none"> * <i>cunoaște</i> poezii, ghicitori, proverbe despre anotimpul toamna; * <i>întocmește</i> mici comunicări despre semnele toamnei, despre „Ziua roadei”; * <i>reține</i> lunile acestui anotimp;

Plaiul natal. Baștina.	<ul style="list-style-type: none"> * <i>își îmbogățește</i> vocabularul, memorizează poezii, cîntece conform temei; * <i>alcătuieste</i> propoziții despre frumusețea plaiului natal;
Școala mea. Clasa și relațiile cu colegii.	<ul style="list-style-type: none"> * <i>folosește</i> cuvinte noi, alcătuieste propoziții despre școala natală, clasa și relațiile cu colegii; * <i>conștientizează</i> sensul cuvintelor noi; * <i>alcătuieste</i> propoziții despre prietenie, stimă și toleranță în relațiile cu colegii de clasă. * scrie corect cuvintele cu majusculă; * asociază corect un sunet (un grup de sunete) cu un grup de litere; * sesizează că o literă reprezintă simultan două sunete; * citește și pronunță corect numele unor personaje cunoscute de copii din desenele animate, basme, în scrierea cărora apar litere împrumutate din alte limbi; * scrie lizibil și îngrijit litere, cuvinte, silabe; * accentuează corect cuvintele (cu ajutorul învățătorului).

V. Linia strategică

(pe parcursul întregului an școlar)

Conținutul materiei de studiu	Cerințele de stat față de nivelul pregătirii generale a elevilor
<p>Formarea deprinderilor instructiv-organizatorice: organizarea locului de muncă și a procesului de învățare, relațiile cu participanții procesului instructiv.</p> <p>Formarea deprinderilor instructiv-informative:</p>	<p>Elevul/eleva:</p> <ul style="list-style-type: none"> * pregătește cele necesare pentru lecții; * ține cont de poziția în bancă; * ascultă atent învățătorul, îndeplinește cerințele acestuia; * în timpul scrisurii ține corect pixul; * ascultă cu atenție răspunsurile elevilor; <p>* cunoaște componentele manualului;</p>

lucrul cu manualul, utilizarea materialului auxiliar, comunicarea în procesul învățării.	<ul style="list-style-type: none"> * îndeplinește sarcinile în caiete; * vorbește clar, corect, expresiv; * răspunde la întrebările învățătorului; * redă cu ajutorul propozițiilor cele văzute și auzite; * este corect, politicos cu învățătorul, colegii;
Formarea deprinderilor și priceperilor instructiv- intelectuale și creative : realizarea unor acțiuni de gândire, utilizarea capacităților creative în diverse activități și situații.	<ul style="list-style-type: none"> * identifică anumite acțiuni (cuvinte în propoziții, sunete și silabe în cuvinte) într-o serie de alte noțiuni; * compară obiecte, unități lingvistice; * într-un șir de 3-4 obiecte, grupate după un anumit indice, găsește obiectul de prisos; * concluzionează, generalizează după ce-și îndeplinește sarcinile; * îndeplinește diferite activități de gândire în timpul lucrului individual;
Formarea deprinderilor de evaluare: autoevaluarea exprimărilor orale/scrise și a întregului proces de studiu.	<ul style="list-style-type: none"> * identifică greșelile în răspunsurile elevilor; * găsește greșelile ortografice și de punctuație în lucrările sale, le corectează; * apreciază oral rezultatele sale la învățătură.

CLASA a 2-a

(102 ore, 3ore pe săptămână, 4 ore disponibile)

Conținutul materiei de studiu	Cerințele de stat față de nivelul pregătirii generale a elevilor
Introducere. Limba – mijloc important de comunicare între oameni.	<p>Elevul/eleva:</p> <ul style="list-style-type: none"> * înțelege rolul limbii în societate; * respectă și prețuiește atât limba maternă, cât și cea de stat; * sesizează importanța lor.

I. Linia comunicativă

Conținutul materiei de studiu	Cerințele de stat față de nivelul pregătirii generale a elevilor
-------------------------------	--

<p style="text-align: center;">Audiere</p> <p>Audierea textelor în lectura învățătorului sau a comunicărilor.</p> <p>Repere pentru audiere și expunere (plan compus din 2-4 puncte).</p> <p>Audierea/înțelegerea, reținerea unor îmbinări de cuvinte, enunțuri, compuse din mai multe cuvinte ca în clasa întâi, selectate din texte diverse ca stil: proverbre, zicători, ghicitori, cimilituri, poezii, povești, povestiri sau texte științifice.</p> <p>Intonația exprimării (veselă, tristă, moderată), tempoul, vocea și relația acestor caracteristici cu conținutul comunicării.</p> <p>Perceperea/înțelegerea unei comunicări ce conține cuvinte alcătuite de 4-7 sunete, a unor îmbinări de cuvinte ce se deosebesc între ele prin prepozițiile ce le conțin, a unor propoziții (2-7 cuvinte) diferite ca scop de comunicare și intonație.</p> <p>Înțelegerea conținutului textului, utilizând întrebările <i>cine?</i>, <i>ce?</i>, <i>cînd?</i>, <i>unde?</i>, <i>cum?</i>, și perceperea după auz a părților componente ale conținutului textului (2-4 părți).</p>	<p>Elevul/eleva:</p> <ul style="list-style-type: none"> * ascultă cu atenție și prezintă interes față de cele audiate (prin gest sau mici replici); * află în cele auzite (text, comunicare) cuvinte, îmbinări de cuvinte care se repetă, încep cu unul și același sunet, indică acțiune, culoare ș.a. sau sînt de prisos; * deosebește (după 1-2 audieri) părțile componente ale celor audiate; * înțelege sensul cuvintelor, îmbinărilor de cuvinte, propozițiilor, textului și realizează unele sarcini care nu impun alcătuirea unei expuneri desfășurate; * selectează dintr-o scriere cuvintele apropiate după importanță și conținut; * repartizează cuvintele în 2-3 grupuri conform unor indicații ale învățătorului; * afirmă/confirmă/infirmă unele păreri ale învățătorului în legătură cu conținutul unei propoziții sau text.
<p style="text-align: center;">Comunicare dialogată</p> <p>Participanții la dialog (interlocutorul și destinatorul comunicării).</p> <p>Obiectivul comunicării (să povestească, să întrebe, să propună, să solicite...). Situația de comunicare.</p>	<ul style="list-style-type: none"> * ascultă atent convorbitorul, își construiește replicile conform celor auzite; * repetă normele etichetei comunicării. * alcătuiește dialoguri de un volum mic (3-4 replici) în baza unor povești, povestiri sau pe bază de repere; * discută conținutul unui text sau a unei

<p>Etica comunicării (<i>cum ascultăm?, cum comunicăm?</i>).</p> <p>Redarea conținutului dialogului ascultat sau citit.</p> <p>Alcătuirea dialogurilor în baza reperelor sau de sine stătător.</p>	<p>situații, punând întrebări și primind răspunsuri la ele;</p> <p>* apreciază conținutul dialogurilor realizate: s-au respectat regulile de conversație, normele ortoepice de pronunțare a cuvintelor, obiectivul dialogurilor a fost îndeplinit s.a.</p>
<p>Comunicare monologată</p> <p>Cerințele față de comunicarea monologată (corespunderea temei, consecutivitatea expunerii; exprimării; prezența introducerii, cuprinsului și încheierii).</p> <p>Citirea și recitarea expresivă.</p> <p>Expunerea orală (detaliată) a unui text-narațiune în baza reperelor.</p> <p>Compunere-narațiune orală în baza reperelor și de sine stătător (4-5 propoziții).</p>	<p>* recită expresiv poezii;</p> <p>* cunoaște ghicitori, proverbe, zicători, cimilituri, numărători ...</p> <p>* expune textul audiat în baza reperelor;</p> <p>* exprimă părerea în legătură cu cele spuse, face unele completări;</p> <p>* construiește propoziții pe care apoi le include într-un text coerent;</p> <p>* alcătuiește texte după un început sau sfârșit dat;</p> <p>* corectează, împreună cu învățătorul, greșelile comise în exprimări;</p> <p>* apreciază conținutul și forma exprimărilor (cu ajutorul învățătorului).</p>
<p>Citirea (lectura)</p> <p>Formarea, dezvoltarea tehnicii citirii (citirea vizuală rapidă).</p> <p>Citirea corectă, cu intonație, expresivă, a propozițiilor ce conțin adresări și părți omogene.</p> <p>Citirea expresivă a textelor, a exercițiilor din manual, inclusiv textele ce conțin dialoguri, aflarea în texte a cuvinelor autorului și a personajelor (cu ajutorul învățătorului).</p>	<p>* recunoaște, în urma unei demonstrații rapide, cuvinte, îmbinări de cuvinte, propoziții: numărul de litere, cuvinte, cuvinte scrise cu majusculă în interiorul propoziției, schimbarea ordinei cuvintelor;</p> <p>* citește expresiv propoziții diverse ca scop de comunicare sau în care au fost folosite diferite semne de punctuație (două puncte, tireu, trei puncte, virgulă) și texte ce conțin dialoguri;</p>

	*povestește conținutul materialelor citite independent.
<p style="text-align: center;">Sciirea</p> <p>Sciirea din memorie.</p> <p>Alcătuirea întrebărilor și a răspunsurilor la ele.</p> <p>Construirea propozițiilor.</p> <p>Expunerea textelor; exprimarea opiniei proprii despre cele aflate din text.</p> <p>Realizarea literelor.</p> <p>Folosirea cuvintelor de politețe.</p> <p>Analiza, comentarea lucrărilor scrise (în perechi, în grup).</p> <p>Redactarea celor scrise.</p>	<p>* scrie un text din memorie;</p> <p>* alcătuiește, scrie întrebări/răspunsuri, propoziții, apoi le încadrează într-o exprimare coerentă;</p> <p>* expune (scris) texte în baza reperelor (plan, îmbinări de cuvinte, început/sfârșit dat), își exprimă părerea;</p> <p>* realizează un text scris în care își exprimă atitudinea față de cele citite/audiate sau despre un caz din viață;</p> <p>* alcătuiește bilețele adresate părinților, colegilor, în care-și exprimă o dorință, folosind cuvinte de politețe;</p> <p>* evidențiază părțile pozitive ale lucrărilor colegilor, dacă e necesar, dă unele sfaturi.</p>

Relații interdisciplinare: operă artistică, citirea expresivă, expunerea orală a textelor ce conțin descrieri (literatura).

II. LINIA LINGVISTICĂ

Conținutul materiei de studiu	Cerințele de stat față de nivelul pregătirii generale a elevilor
<p style="text-align: center;">Sunetele și literele</p> <p>Silaba. Accentul. Despărțirea cuvintelor în silabe.</p> <p>Sunetele și literele.</p> <p>Alfabetul limbii moldovenești.</p> <p>Vocalele și consoanele.</p>	<p>Elevul/eleva:</p> <p>* împarte cuvântul în silabe;</p> <p>* cunoaște alfabetul limbii moldovenești;</p> <p>* deosebește după auz, vocalele de consoane;</p> <p>* ortografiază corect grupurile de vocale ea, ia, oa, ie, ua și grupurilor ce, ci, ghe, ghi, ge, gi, che, chi pe care le identifică în</p>

<p>Grupurile de vocale <i>ea, ia, oa, ie, ua</i>.</p> <p>Grupurile de litere <i>ce, ci, chi, che, ge, gi, ghe, ghi</i>.</p> <p>Grupuri de sunete <i>cs</i> sau <i>gz</i> redade prin litera <i>x</i>.</p> <p>Ortografia grupurilor <i>s-a/sa, sau/s-au, mii/mi-i, mie/mi-e, vii/vi-i, ne-am/neam, nea/ne-a</i>.</p> <p>Folosirea cratimei în grupurile de cuvinte <i>pronume neaccentuat+verb la timpul trecut</i> (fără utilizarea termenilor) și a celor compuse din cuvintele <i>între, dintre, prinre+ un, una, o</i>.</p>	<p>propoziții (după auz);</p> <p>* folosește cratima în cuvintele compuse din pronume neaccentuate și verb la timpul trecut și în grupurile alcătuite din cuvintele <i>între, dintre, printre+un, una, o</i>.</p>
<p style="text-align: center;">Textul</p> <p>Titlul textului.</p> <p>Structura textului: propoziție-introducere, cuprins, propoziție încheiere.</p> <p>Legătura propozițiilor în text.</p> <p>Textul în versuri, în proză și cu dialog.</p> <p>Alcătuirea planului unei exprimări în baza unor desene, imagini.</p>	<p>* alege unul din titlurile date pentru un text sau una din părțile componente ale lui și-și motivează alegerea;</p> <p>* potrivește un titlu pentru text;</p> <p>* găsește în text părțile lui componente: introducerea, cuprinsul, încheierea;</p> <p>* pune întrebări asupra conținutului textului, formulează răspunsuri la întrebări;</p> <p>* deosebește textul în versuri de cel în proză;</p> <p>* deosebește textul în versuri de cel în proză;</p> <p>* alcătuiește planul exprimării;</p> <p>* face rectificări într-un text „deformat”: ordonează propozițiile, elimină tot ce e de prisos.</p>
<p style="text-align: center;">Propoziția</p> <p>Tipul propozițiilor după scopul comunicării: cele ce comunică, întreabă, exprimă o poruncă, o dorință. Semnele de punctuație la sfârșitul acestor</p>	<p>* deosebește, la prima lectură propozițiile după scopul comunicării într-un text alcătuit din 3-4 propoziții (după auz);</p>

<p>propoziții.</p> <p>Propoziția ce conține adresări exprimate printr-un cuvânt.</p> <p>Propoziția simplă și propoziția dezvoltată.</p> <p>Îmbinarea a două propoziții simple în una compusă, folosind conjuncțiile <i>și, dar, iar</i> și fără aceste elemente de relație (după un model dat și fără utilizarea termenilor). Folosirea semnului de punctuație „virgula” în propozițiile compuse.</p> <p>Părțile principale ale propoziției (<i>noțiuni</i>).</p>	<ul style="list-style-type: none"> * alcătuiește propoziții după scopul comunicării, folosește intonația și punctuația corespunzătoare; * completează, prin întrebări, propoziții simple pentru a dezvolta propoziții; * îmbină două propoziții simple pentru a obține una compusă (cu sau fără conjuncții); * identifică în propoziții părțile principale ale ei.
<p style="text-align: center;">Cuvântul</p> <p>Studierea cuvântului.</p> <p>Sensul lexical al cuvântului (fără utilizarea termenilor).</p> <p>Cuvinte cu sens asemănător și cu sens opus.</p> <p>Întrebări asupra cuvintelor ce exprimă părți de vorbire: <i>cine?, ce?, cum?, ce fel?, care?, cât?, ce face?, ce a făcut?, ce va face?</i></p> <p>Structura cuvântului: prefix, rădăcină, sufix, desinență.</p>	<ul style="list-style-type: none"> * găsește în seria cuvintelor date pe cele ce exprimă obiecte, acțiuni, însușiri; * identifică într-un șir de cuvinte pe cele cu sens opus sau sens asemănător; * pune întrebări pentru cuvintele date; le identifică pe cele cu sens opus sau sens asemănător; * pune întrebări pentru cuvintele date; le identifică pe cele ce exprimă obiecte, acțiuni sau însușiri; * numește părțile componente ale structurii cuvântului; * alcătuiește cuvinte cu ajutorul prefixelor și sufixelor propuse de învățător și după un model dat.

Relații interdisciplinare: propoziții enunțiative, interogative, imperative, simple, compuse în opere artistice (literatura), sunetul(muzica).

Repetare la sfârșit de an.

IV. LINIA SOCIOCULTURALĂ

(pe parcursul întregului an școlar)

Conținutul materiei de studiu	Cerințele de stat față de nivelul pregătirii generale a elevilor
<p>Capodopere ale creației populare moldovenești: proverbe, zicători, povești, ghicitori.</p> <p>Iarna. Semnele iernii. Lunile iernii. Păsările și animalele iarna.</p> <p>Sărbătorile calendaristice de iarnă la moldoveni. Tradiții, obiceiuri, poezia calendaristică: uratul, sorcova, colindul, steaua.</p> <p>Natura – prietena omului.</p> <p>Kievul – capitala Ucrainei.</p> <p>Etica comunicării. Comunicarea în familie și în societate.</p>	<p>Elevul/eleva:</p> <ul style="list-style-type: none"> * ascultă, apoi redă conținutul poveștilor; * memorizează proverbe, zicători, ghicitori; * cunoaște denumirile poveștilor audiate sau citite independent; * cunoaște semnele iernii și lunile ei; * realizează texte despre ocrotirea păsărilor și animalelor în timpul iernii. * audiază texte despre tradițiile și obiceiurile de iarnă ale moldovenilor; * memorizează colinde, urături; * alcătuieste propoziții care demonstrează cunoștințe despre natură; * încadrează propozițiile în texte coerente mici; * cunoaște denumiri de plante și animale; * reține denumirea orașului – capitala Ucrainei; * alcătuieste propoziții despre frumusețea orașului Kiev și importanța lui în viața poporului ucrainean; * reține cuvinte, formule de salut, de adresare, de scuze, de rugămintă, pe care le va folosi în diverse situații de comunicare.

V. LINIA STRATEGICĂ

(pe parcursul întregului an școlar)

Conținutul materiei de studiu	Cerințele de stat față de nivelul pregătirii generale a elevilor
<p>Formarea deprinderilor instructiv-organizatorice: organizarea locului de muncă și a procesului de învățare, relațiile cu participanții procesului instructiv.</p> <p>Formarea deprinderilor instructiv-informative: lucrul cu manualul, utilizarea materialului auxiliar, comunicarea în procesul învățării.</p>	<p>Elevul/eleva:</p> <ul style="list-style-type: none"> * se pregătește din timp de lecție, își alege de sine stătător rechizitele școlare, menține curățenia la locul de muncă; * are atitudine grijulie față de propriile obiecte și cele ale colegilor; * înțelege scopul activității de instruire, îndeplinește sarcinile propuse de învățător, realizează diverse teme; * se conduce de regimul zilei în timpul pregătirii temelor; * ascultă și îndeplinește cerințele și sfaturile învățătorului; * ascultă și completează răspunsurile colegilor; * colaborează cu colegii în perechi, în grup; * folosește de sine stătător manualul, cunoaște semnele convenționale, găsește pagina necesară; * lucrează cu materialul didactic, folosește diferite dicționare; * vorbește clar, fluent, fără a se grăbi, logic în timpul dialogului, monologului; * ascultă cu atenție învățătorul și colegii;

<p>Formarea deprinderilor și priceperilor instructiv- intelectuale și de creație: efectuarea unor acțiuni de gândire, utilizarea capacităților creative în diverse activități și situații.</p> <p>Formarea deprinderilor de evaluare: autoevaluarea exprimărilor orale/scrise și a întregului proces de studiu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> * răspunde corect la întrebări; * povestește, pas cu pas, mersul acțiunilor și evenimentelor într-un text audiat; * formulează întrebări asupra conținutului propozițiilor, fragmentelor de text; * determină identitatea, asemănarea și deosebirea între câteva obiecte, fenomene; *grupează obiectele, identifică pe cel „de prisos”; * fixează consecutivitatea logică a evenimentelor povestite; * folosește cunoștințele căpătate în diverse situații, activități; * ascultă cu atenție răspunsurile colegilor, identifică greșelile; * verifică propriile lucrări, găsește greșelile și le corectează; * apreciază rezultatele sale și ale colegilor în baza reperelor propuse de învățător.
---	---

CLASA a 3-a

(85 ore, 2,5 pe săptămână, disponibile – 4 ore)

<p>Conținutul materiei de studiu</p>	<p>Cerințele de stat față de nivelul pregătirii generale a elevilor</p>
<p>Introducere. Limba moldovenească – limbă romanică.</p>	<p>Elevul/eleva:</p> <ul style="list-style-type: none"> * cunoaște că limba moldovenească este o limbă romanică, care se dezvoltă și înflorește în marea familie unică frățească-familia limbilor lumii.

I. LINIA COMUNICATIVĂ

Conținutul materiei de studiu	Cerințele de stat față de nivelul pregătirii generale a elevilor
<p style="text-align: center;">Audiere</p> <p>Audierea textelor (narațiuni, descrieri, raționament) care țin de stilurile funcționale ale limbii: oral, artistic, științific.</p> <p>Înțelegerea conținutului, ideii principale și a nuanțelor artistice ale textului. Planul-reper (5-6 puncte) pentru audierea textului.</p>	<p>Elevul/eleva:</p> <ul style="list-style-type: none"> * ascultă cu atenție și interes; * selectează, dintr-un șir de răspunsuri la întrebări asupra textului, doar pe cele corecte; * formulează tema textului; * divizează textul în alineate;
<p style="text-align: center;">Comunicarea dialogată</p> <p>Reguli de comportare în timpul dialogării.</p> <p>Reproducerea dialogurilor ascultate.</p> <p>Alcătuirea dialogurilor, individual, legate de experiența de viață, în baza expresiilor obținute în urma lecturii sau vizionării unui film.</p>	<ul style="list-style-type: none"> * respectă regulile de conversație: nu întrerupe interlocutorul, îl îndeamnă să-și exprime părerile, îl ascultă cu atenție și interes, își exprimă tacticos dezacordul față de poziția interlocutorului; * alcătuieste dialoguri în baza reperelor sau individual; * apreciază conținutul dialogurilor; exprimă opinii; * întrebuințează replici de stimulare, menținere și încheierea dialogului.
<p style="text-align: center;">Comunicarea monologată</p> <p>Cerințele principale față de comunicarea orală: corespunderea temei, prezența opiniei proprii, succesiune în gândire, existența coerenței în texte.</p> <p>Eticheta comunicării.</p> <p>Expunerea detaliată și selectivă a textelor narrative cu elemente de descriere și</p>	<ul style="list-style-type: none"> * explică cum ar trebui să fie o comunicare coerentă în baza unei situații; * expune detaliat sau selectiv un text audiat cu elemente de descriere și raționament (în baza reperelor); * povestește textul citit independent sau episoade din filmele vizionate;

<p>raționament în baza reperelor.</p> <p>Povestirea unui text citit independent, a unui episod dintr-un film sau a unei întâmplări aflate de la cei apropiați.</p> <p>Completarea conținutului comunicării (descrierea împrejurărilor și a exteriorului personajelor, raționament despre faptele unor personaje, exemple din viața personală ș.a.)</p> <p>Alcătuirea unei povestiri, povești, ghicitori în baza reperelor.</p> <p>Alcătuirea unei comunicări, individual, pe o temă liberă sau propusă.</p> <p>Atitudinea personală față de cele relatate.</p> <p>Evaluarea, perfecționarea comunicărilor întocmite.</p>	<p>* completează comunicarea (povestirea) cu elemente ale descrierii exteriorului personajului și meditații despre viața proprie;</p> <p>* alcătuiește comunicare orală pe o temă dată sau liberă în baza reperelor;</p> <p>* evaluează conținutul și forma comunicării, evidențiind calitățile și neajunsurile;</p> <p>* discută (în perechi, în grup) conținutul comunicărilor în baza unui ghid propus de învățător, găsește părțile pozitive ale lucrărilor, dă sfaturi.</p>
<p style="text-align: center;">Citirea</p> <p>Citirea <i>cu voce</i>, respectând rostirea și intonația.</p> <p>Citirea <i>în gând</i> a textelor (de un volum mai mare decât în clasa a II-a), însoțite de îndrumări.</p> <p>Citirea și comunicarea textelor, a sarcinilor din manual, a propozițiilor simple, compuse sau cele ce conțin adresări și vorbire directă.</p> <p>Dezvoltarea, perfecționarea tehnicii citirii: perceperea rapidă a cuvintelor, a grupurilor de cuvinte, a propozițiilor.</p>	<p>* citește cu voce și în gând materia din manual, explică conținutul și scopul ei;</p> <p>* citește cu voce propria compunere, propoziții, respectând pauzele, intonația respectivă;</p> <p>* pune întrebări, lucrează în baza reperelor, pentru a înțelege cele citite.</p>
<p style="text-align: center;">Scrierea</p> <p>Scrierea din memorie.</p> <p>Alcătuirea a 2-3 propoziții, a 2-3</p>	<p>* scrie din memorie textele de un volum mai mare decât în clasa a 2-a;</p>

<p>întrebări pentru o temă propusă, a răspunsurilor la întrebări.</p> <p>Expunere narativă (40-60 cuvinte).</p> <p>Expunere scrisă despre cele auzite în clasă sau în afara orelor de curs.</p> <p>Argumentarea opiniei proprii despre cele comunicate.</p> <p>Comunicare scrisă (individual) pe temă liberă (0,3-0,5 pag.).</p> <p>Biletul. Felicitarea, scrisoarea, povestirea, ghicitoarea.</p> <p>Perfecționarea textelor alcătuite.</p>	<p>* alcătuiește 2-3 propoziții sau 1-2 întrebări în baza unei situații, unui desen ș.a.;</p> <p>* scrie expunere după un plan alcătuit în comun, pe bază de repere, își exprimă părerea despre conținut și personaje, completează textul cu noi fapte, tablouri, acțiuni ș.a.;</p> <p>* expune (scris) o comunicare despre un fapt, întâmplare, un eveniment;</p> <p>* scrie despre opera citită independent, despre un epizod dintr-un film, despre o situație din viața clasei sau a familiei;</p> <p>* realizează (compune) textul unui bilet, unei felicitări, scrisori, unei povestiri;</p> <p>* comentează lucrările scrise (în perechi, în grup) în baza unor instrucțiuni pregătite de învățător, dă sfaturi și perfecționează textul alcătuit.</p>
--	--

Relații interdisciplinare: opera artistică, citirea expresivă, descrierea obiectelor/animalelor, a exteriorului personajelor (literatura), mijloace lingvistice ale citirii expresive (citirea).

II. LINIA LINGVISTICĂ

<p>Conținutul materiei de studiu</p>	<p>Cerințele de stat față de nivelul pregătirii generale a elevilor</p>
<p>Textul</p> <p>Tema, ideea principală a textului.</p> <p>Structura textului: introducere, cuprins, încheiere.</p> <p>Aliniatul și rolul lui în text.</p> <p>Relațiile între propozițiile din text.</p>	<p>Elevul/eleva:</p> <p>* determină tema, ideea principală a textului în baza reperelor;</p> <p>* intitulează textul în corespundere cu tema și ideea principală;</p> <p>* identifică introducerea, cuprinsul și alineatele în text;</p> <p>* explică conținutul unui anumit alineat;</p> <p>* găsește într-un text compact (neîntrerupt) acele părți care pot fi desemnate în alineate;</p> <p>* alcătuiește planul textului;</p>

	<p>* intitulează acele părți ale textului; pe care le-a evidențiat învățătorul.</p>
<p style="text-align: center;">Propoziția</p> <p>Conținutul propoziției.</p> <p>Propozițiile după scopul comunicării: enunțiativă, interogativă, imperativă.</p> <p>Semnele de punctuație la sfârșitul propozițiilor după scopul comunicării.</p> <p>Folosirea adresărilor în diverse situații. Punctuația la adresări.</p> <p>Părțile principale ale propoziției. Subiectul simplu. Subiecte omogene. Acordul subiectului cu predicatul.</p> <p>Propoziția simplă și propoziția dezvoltată.</p> <p>Părțile secundare ale propoziției. Atributul și complementul: direct, indirect.</p> <p>Propoziția compusă din două propoziții simple, legate între ele cu sau fără conjuncții.</p>	<p>* explică conținutul propoziției;</p> <p>* citește cu intonație propozițiile după scopul comunicării și deosebește după auz; folosește corect punctuația la sfârșitul propozițiilor;</p> <p>* construiește propoziții după scopul comunicării;</p> <p>* recunoaște în propoziții părțile principale și părțile secundare; pune întrebările necesare;</p> <p>* dezvoltă propozițiile simple;</p> <p>* îmbină două propoziții simple în una compusă, folosind sau nu folosind elemente de relație;</p> <p>* folosește corect punctuația în propoziția cu adresări.</p>
<p style="text-align: center;">Cuvântul. Structura cuvântului</p> <p>Sensurile lexicale ale cuvântului.</p> <p>Cuvinte cu sens propriu și sens figurat.</p> <p>Cuvinte cu mai multe înțelesuri. Sinonime. Antonime. Omonime.</p> <p>Cuvinte ce exprimă acțiuni, obiecte, număr, însușiri, împrejurări.</p> <p>Structura cuvântului: rădăcină, prefix, sufix, desinență. Cuvinte înrudite.</p> <p>Ortografia cuvintelor ce conțin prefixele <i>în, -îm-, con-, com-, des-, dez-, răs-, răz.</i></p> <p>Despărțirea în silabe a cuvintelor ce conțin prefixe.</p>	<p>* explică sensul cuvintelor;</p> <p>* selectează cuvinte ce exprimă obiecte, acțiuni, număr, însușiri, împrejurări;</p> <p>* găsește în propoziții, în texte sinonime, antonime, omonime;</p> <p>* numește părțile componente ale structurii cuvântului și le identifică;</p> <p>* alcătuieste cuvinte cu ajutorul prefixelor și sufixelor date;</p> <p>* ortografiază corect prefixele.</p>

PĂRȚILE DE VORBIRE

Substantivul

Genul și numărul substantivului.
Cazurile.

Adjectivul

Adjective simple și compuse. Ortografia
adjectivelor compuse.

Acordul adjectivului cu substantivul.

Verbul

Forma inițială a verbului.

Numărul și persoana verbului.

Pronumele

Pronumele personal.

Ortografia pronumelor personale
neaccentuate.

Pronumele de politețe *Dumneavoastră*,
dumneata, *dumneaei*, *dumnealor*, *dumnealui*.

Ortografia pronumelor de politețe.

Conjuncția

Conjuncțiile *și*, *dar*, *iar*, *că*, *fiindcă*,
pentru, *că*.

Alcătuirea frazelor cu ajutorul
conjuncțiilor.

Prepoziția

Prepoziții simple și prepoziții compuse.

Alcătuirea îmbinărilor de cuvinte cu
prepoziții simple și compuse.

Încadrarea îmbinărilor de cuvinte în
propoziții.

* cunoaște substantivul și întrebările la care
răspunde;

* determină genul, numărul, cazul
substantivelor;

* găsește în propoziții părți de propoziție
exprimate prin substantive;

* cunoaște ce exprimă adjectivul, felurile
adjectivelor și ortografia lor, întrebările la care
răspunde;

* construiește propoziții cu adjective;

* cunoaște numărul, persoana verbului,
întrebările la care răspunde și ce exprimă
verbul;

* formează forma inițială a verbelor;

* găsește în propoziții predicatul exprimat prin
verb;

* cunoaște definiția pronumelui, felurile
pronomelor;

* ortografiază corect pronumele personale
neaccentuate și de politețe;

* cunoaște definiția conjuncției;

* construiește fraze cu ajutorul conjuncțiilor,
aplică corect semnul de punctuație „virgula”;

* cunoaște noțiunea de „prepoziție” și felurile
ei;

* alcătuiește îmbinări de cuvinte cu prepoziții
simple și compuse;

* încadrează îmbinările de cuvinte alcătuite în
propoziții.

Relații interdisciplinare: adjectivele ca mijloc de exprimare artistică (literatura), folosirea adjectivelor pentru descrierea unor fenomene (științele naturii), utilizarea pronumelor personale în comunicare (orală/scrisă) la lecții și în afara orelor de curs, folosirea verbelor în timpul lecțiilor de citire, științe ale naturii, matematică ș. a.

Repetare la sfârșit de an

III. LINIA SOCIOCULTURALĂ

(pe parcursul întregului an școlar)

Conținutul materiei de studiu	Cerințele de stat față de nivelul pregătirii generale a elevilor
<p>Creația populară orală. Povești populare ale popoarelor lumii.</p> <p><i>Patria istorică – Republica Moldova.</i></p> <p>Primăvara. Semnele primăverii. Lunile. Sărbătorile de primăvară la moldoveni: Paștele. Duminica Floriilor.</p> <p>Familia mea.</p>	<p>Elevul/eleva:</p> <ul style="list-style-type: none"> * manifestă interes față de folclorul altor popoare; * cunoaște eroii poveștilor citite; * reține denumirile poveștilor citite; * cunoaște orașul-capitală a Moldovei; * alcătuiește propoziții, în baza ilustrațiilor, despre bogăția și frumusețea patriei istorice; * reține lunile primăverii; * cunoaște poezii, ghicitori despre anotimpul primăvara; * își îmbogățește vocabularul cu cuvinte noi; * povestește despre membrii familiei, despre profesiile lor; * cunoaște cântece, poezii consacrate părinților; * relatează despre zilele-sărbători tradiționale (ale familiei) despre copii și părinți;

<p>Istoria satului (orașului) natal.</p>	<ul style="list-style-type: none"> * conștientizează că satul (orașul) natal constituie partea componentă a Ucrainei; * cunoaște istoria, legenda satului (orașului);
<p>Tradiții, sărbători și obiceiuri ale ucrainenilor.</p>	<ul style="list-style-type: none"> * cunoaște obiceiurile populare ale ucrainenilor; * alcătuiește un text-descriere a unei sărbători, a unei tradiții ucrainene.

IV. LINIA STRATEGICĂ

(pe parcursul întregului an școlar)

Conținutul materiei de studiu	Cerințele de stat față de nivelul pregătirii generale a elevilor
<p>Formarea deprinderilor instructiv-organizatorice: organizarea locului de muncă și a procesului de învățare, relațiile cu participanții procesului instructiv.</p> <p>Formarea deprinderilor instructiv-informative: lucrul cu manualul, utilizarea materialului auxiliar, comunicarea în procesul învățării.</p>	<p>Elevul/eleva:</p> <ul style="list-style-type: none"> * se pregătește din timp și sine stătător pentru lecții; * menține curățenia la locul de muncă; * folosește rațional timpul rezervat pregătirii pentru lecții; * îndeplinește indicațiile învățătorului; * ascultă și analizează răspunsurile colegilor; * lucrează cu colegii în pereche, în grup; <ul style="list-style-type: none"> * se orientează bine în structura manualului, găsește cu ușurință materia necesară; * folosește materialul didactic, literatura auxiliară; * recurge la dicționarele școlare;

Formarea deprinderilor și priceperilor instructiv-intelectuale și de creație: efectuarea unor acțiuni de gândire, utilizarea capacităților creative în diverse activități și situații.

Formarea deprinderilor de evaluare: autoevaluarea exprimărilor orale/orale scrise și a întregului proces de studiu.

- * desemnează noi fapte, află necunoscutul;
- * vorbește corect, în timp accesibil, cu anumită intonație;
- * determină consecutivitatea evenimentelor;
- * identifică relațiile de cauză și efect în conținutul textului ascultat sau citit;
- * formulează întrebări asupra textului, le pune învățătorului, colegilor;
- * povestește cele citite;
- * descrie logic, consecutiv cele văzute, auzite, își exprimă părerea despre unele teme;
- * identifică caracteristicile esențiale ale obiectelor, deosebește principalul de secundar;
- * compară obiectele după anumiți indici;
- * generalizează, face concluzii sub conducerea învățătorului;
- * aduce dovezi care confirmă cele spuse sau le contrazice;
- * folosește diferite facultăți mintale în timpul realizării sarcinilor creative;
- * controlează consecutivitatea îndeplinirii temelor și a rezultatelor obținute;
- * găsește greșelile, le corectează aplicând cunoștințele necesare, regulile ortografice și de punctuație;
- * evaluează rezultatele folosind algoritmi și agende;
- * își exprimă părerea despre valoarea răspunsului oral, a lucrărilor personale și ale colegilor.

CLASA a 4-a

(85 ore, 2,5 ore pe săptămână, disponibile – 4 ore)

Conținutul materiei de studiu	Cerințele de stat față de nivelul pregătirii generale a elevilor
Introducere. Limba moldovenească-aspectul superior al limbii materne a poporului moldovenesc.	Elevul/eleva: * sesizează că limba literară este forma superioară de exprimare a limbii naționale; * vorbește limba moldovenească literară acasă, la școală, în societate.

I. LINIA COMUNICATIVĂ

Conținutul materiei de studiu	Cerințele de stat față de nivelul pregătirii generale a elevilor
Audierea Audierea textelor (narațiune, descriere, raționament) care aparțin diverselor stiluri funcționale: oral, artistic, științific. Înțelegerea conținutului ideii principale, a nuanțelor artistice ale textului. Audierea în baza unui plan alcătuit din 5-6 puncte. Perceperea cuvântului, exprimării plastice. Remarcarea, după prima lectură, a unui șir de unități lingvistice: sunet, silabă, îmbinări de cuvinte, propoziții.	Elevul/eleva: * ascultă atent și cu interes; * înțelege materia propusă, dar mai complicată decât în clasa a 3-a; * înfăptuiește instrucțiuni mai complicate decât în clasa a 3-a; * selectează răspunsul corect la întrebări din trei variante de răspunsuri propuse; * numește cuvintele, îmbinările de cuvinte plastice; * găsește, după prima lectură unitățile lingvistice necesare, care corespund caracteristicilor indicate.
Comunicarea dialogată Regulile de comportare în timpul dialogării (să asculte atent, să fie amabil, respectuos, să știe a exprima dezacordul față de poziția interlocutorului ș.a.)	* ascultă interlocutorul cu atenție; * alcătuieste dialoguri (în baza celor audiate și cu ajutorul reperelor), care conțin debateri ale

<p>Eticheta comunicării (să cunoască formulele de adresare corectă, de exprimare a opiniei, de concretizare ș.a.).</p> <p>Redarea dialogurilor întâlnite într-o operă citită independent (replici fără cuvintele autorului).</p> <p>Alcătuirea dialogurilor, în baza desenelor sau situațiilor, individual sau cu ajutorul materialelor auxiliare.</p> <p>Aprecierea dialogurilor alcătuite.</p>	<p>părerilor despre un obiect oarecare;</p> <ul style="list-style-type: none"> * redau pe roluri dialoguri întâlnite în opere citite independent sau audiate (mai complicate decât în clasa a 3-a); * aduc argumente convingătoare în timpul dezbaterilor; * apreciază conținutul și forma dialogurilor.
<p style="text-align: center;">Comunicarea monologată</p> <p>Cerințele principale față de comunicarea orală: claritatea, legătura propozițiilor în text, succesiunea expunerii.</p> <p>Expunerea detaliată și selectivă a textelor narative cu elemente de descriere și raționament în baza reperelor.</p> <p>Povestirea unui text citit independent, unui epizod dintr-un film sau a unei întâmplări aflate de la cei apropiați.</p> <p>Completarea conținutului comunicării (descrierea împrejurărilor și a exteriorului personajelor, raționament despre faptele unor personaje, exemple din viața personală ș.a.)</p> <p>Alcătuirea unei povestiri, povești, ghicitori în baza reperelor.</p> <p>Alcătuirea unei comunicări, individual, pe o temă liberă sau propusă.</p> <p>Atitudinea personală față de cele relatate.</p> <p>Evaluarea, perfecționarea comunicărilor întocmite.</p>	<ul style="list-style-type: none"> * explică cum ar trebui să fie o comunicare coerentă în baza unei situații; * respectă cerințele față de exprimarea orală; * expune de sine stătător textul cu elemente de descriere a unor activități, evenimente; * completează comunicarea (povestirea) cu elemente ale descrierii exteriorului personajului; * alcătuiește comunicare orală pe o temă dată sau liberă în baza reperelor; * evaluează conținutul și forma comunicării, evidențiind calitățile și neajunsurile; * discută (în perechi, în grup) conținutul comunicărilor în baza unui ghid propus de

	<p>Învățător, găsește părțile pozitive ale lucrărilor, dă sfaturi.</p>
<p style="text-align: center;">Citirea</p> <p>Citirea <i>cu voce</i>, respectând normele pronunțării și ale intonației și ținând cont de situația de comunicare.</p> <p>Citirea <i>în gând</i> a materialelor însoțite de indicații cum s-ar putea petrece diferite însărcinări.</p> <p>Citirea, interpretarea(explicarea) sarcinilor, textelor și exercițiilor din manual.</p> <p>Citirea corectă (respectând normele intonației), explicarea propozițiilor simple și compuse, care conțin adresări, vorbire directă.</p> <p>Dezvoltarea tehnicii citirii: perceperea rapidă a cuvintelor, a grupurilor de cuvinte, a propozițiilor.</p>	<p>* citește în gând și cu voce materia din manual, explică conținutul și scopul lor;</p> <p>* citește cu voce compunerea alcătuită de sine stătător sau materialele selectate și pregătite pentru o comunicare în clasă;</p> <p>* citește cu intonație propoziții diferite;</p> <p>* răspunde la întrebări asupra conținutului;</p> <p>* îndeplinește indicațiile ce însoțesc texte;</p> <p>* explică importanța unei sau altei propoziții (simplă, compusă).</p>
<p style="text-align: center;">Scrierea</p> <p>Scrierea din memorie.</p> <p>Alcătuirea a 3-4 propoziții coerente; a 2-3 întrebări în baza unei teme date și a răspunsurilor, folosind descrierea și raționamentul.</p> <p>Expunerea (detaliată, selectivă) a unui text narativ cu elemente de descriere sau raționament (40-60 cuvinte).</p> <p>Redarea în scris a celor auzite în timpul lecțiilor sau în afara orelor de curs.</p> <p>Argumentarea propriei păreri.</p> <p>Redarea în scris a părerii, a tezei pe temă liberă (0,4-0,6 pag.).</p> <p>Biletul. Scrisoarea.</p> <p>Invitația. Felicitarea.</p>	<p>* scrie din memorie texte (poezie,proză) mai mari după volum ca cele din clasa a III-a;</p> <p>* alcătuiește 3-4 propoziții coerente și 2-3 întrebări în baza unui desen,situații din clasă, din timpul lecțiilor ș.a.;</p> <p>* scrie expunere după un plan întocmit în comun și în baza reperelor; își exprimă părerea despre conținut, personaje;completează textul cu anumite tablouri; eroi pe care și-i imaginează; își împărtășește gândurile despre ceea ce l-a impresionat;</p>

Alcătuirea ghicitorilor, poveștilor. Perfecționarea (redarea) textelor: evidențierea alineatelor care lipsesc, eliminarea propozițiilor de prisos, completarea textului în caz dacă lipsește una din componentele subiectului (introducere, încheiere), corectarea greșelilor.	* alcătuiește bilete ce conțin mesaje, felicitări, scrisori, invitații; * alcătuiește o ghicitoare, o poveste în baza reperelor; * dezbate lucrarea scrisă (în perechi, în grup).
---	---

Relații interdisciplinare: operă artistică, citirea expresivă, tema și ideea principală și rolul lor într-o operă literară, raționamentul (în baza materiei studiate); mijloace artistice de exprimare (citirea); descrierea orală a operelor de artă: tablouri de natură, descrierea animalelor (artă plastică).

II. LINIA LINGVISTICĂ

Conținutul materiei de studiu	Cerințele de stat față de nivelul pregătirii generale a elevilor
TEXTUL Textul- narațiune, descriere, raționament. Legătura propozițiilor în texte.	Elevul/eleva: * deosebește tipurile textelor (cu ajutorul învățătorului); * alcătuiește texte diferite în baza reperelor: model, plan, cuvinte-cheie, îmbinări de cuvinte; * îmbină propozițiile în texte, folosind mijloace de relație cunoscute.
PROPOZITIA Conținutul propoziției. Adresările compuse din 2-3 cuvinte, care ocupă diferite poziții în propoziție: la începutul, în interiorul, la sfârșitul ei. Semnele de punctuație. Îmbinările de cuvinte. Părțile principale ale propoziției (în propoziția simplă și în cea compusă). Predicatul verbal, predicatul nominal. Subiectul simplu. Subiecte omogene. Părțile omogene ale propoziției. Semnele de punctuație. Părțile secundare ale propoziției.	* explică conținutul propozițiilor; * citește, respectând intonația, propozițiile simple și compuse ce conțin adresări, vorbire directă și părți omogene; * construiește îmbinări de cuvinte, propoziții cu părți omogene, adresări și vorbire directă (în bază de repere); * pune întrebări asupra părților principale și secundare ale propoziției; * dezvoltă propozițiile simple cu ajutorul

<p>Complementele circumstanțiale de loc, de timp, de mod.</p> <p>Fraze joncționale (relația dintre propoziții se înfăptuiește cu ajutorul conjuncțiilor) și nejoncționale (relații fără conjuncții). Semnele de punctuație în frază.</p> <p>Vorbirea directă plasată înaintea și după cuvintele autorului. Semnele de punctuație la vorbirea directă.</p>	<p>întrebărilor;</p> <ul style="list-style-type: none"> * plasează semnele de punctuație necesare în propozițiile cu adresări, vorbire directă, părți omogene și în fraze în timpul copierilor; * îmbină 2 sau mai multe propoziții simple într-o frază; alcătuiește fraze după modele date.
<p style="text-align: center;">CUVÎNTUL</p> <p>Cuvinte polisemantice.</p> <p>Cuvinte cu sens propriu și sens figurat.</p> <p>Îmbinări stabile de cuvinte (frazelogizmele).</p> <p>Folosirea dicționarului explicativ pentru a preciza sensul cuvintelor.</p>	<ul style="list-style-type: none"> * explică, în baza exemplurilor, sensul propriu sau figurat al cuvintelor; * alcătuiește propoziții folosind cuvinte polisemantice; * identifică, în texte, frazeologizmele și explică sensul lor (cu ajutorul învățătorului); * corectează texte în care s-au folosit incorect cuvinte (individual sau în baza unui șir de cuvinte date); * găsește în dicționarul explicativ cuvinte polisemantice, (3-4 cuvinte) și explică sensurile lor.
<p style="text-align: center;">PĂRȚILE DE VORBIRE</p> <p>Substantivul</p> <p>Substantive simple și compuse. Substantive comune și proprii. Genul, numărul, cazurile substantivului (repetare). Ortografia substantivelor compuse și proprii.</p> <p>Alcătuirea propozițiilor cu diverse tipuri de substantive.</p> <p>Verbul</p> <p>Persoana, numărul, forma inițială (repetare).</p> <p>Tipurile verbului. Conjugarea verbului la timpul prezent, timpul trecut și timpul viitor. Ortografia formelor imperative ale verbelor și, însoțite de pronume neaccentuate:</p>	<ul style="list-style-type: none"> * determină genul, numărul, cazul, felul substantivelor; * numește cazurile și întrebările la care răspund ele; * aplică regulile de ortografiere a substantivelor compuse și proprii; * alcătuiește îmbinări de cuvinte, propoziții cu substantive diverse ca tip; * cunoaște timpurile verbului; conjugă verbele la timpurile: prezent, trecut, viitor; * determină persoana, numărul, forma inițială a verbului;

<p><i>du-te, adă-mi, pregățiți-vă ș. a.</i></p>	<p>* ortografiază corect formele imperative ale verbului, însoțite de pronume neaccentuate;</p>
<p>Pronumele</p> <p>Pronumele personale (repetare).</p> <p>Pronumele interogativ <i>ce?, cine?, care?</i> (noțiuni).</p> <p>Pronumele demonstrativ (noțiuni). Ortografia pronumelor demonstrative: <i>aceea, aceia, acelea, aceasta, acesta, aceștia.</i></p> <p>Alcătuirea propozițiilor cu pronume interogative și pronume demonstrative.</p> <p>Numeralul</p> <p>Numerale cardinale simple, compuse și numerale ordinale.</p> <p>Ortografia numeralelor cardinale, ordinale.</p> <p>Încadrarea în propoziții a numeralelor ordinale și cardinale.</p> <p>Adverbul</p> <p>Adverbe simple și compuse. Ortografia adverbilor compuse.</p> <p>Adverbe de loc, de timp, de mod.</p> <p>Alcătuirea îmbinărilor de cuvinte, a propozițiilor cu adverbe.</p>	<p>* găsește în texte pronume și determină felul lor;</p> <p>* construiește propoziții cu pronume interogative și demonstrative;</p> <p>* ortografiază, conform regulilor cunoscute, pronumele demonstrative;</p> <p>* găsește în texte numeralele, determină felul lor;</p> <p>* pronunță corect numeralele; le copie împreună cu substantivele ce le însoțesc;</p> <p>* formează îmbinări de cuvinte cu numerale cardinale și ordinale, pe care mai apoi le încadrează în propoziții;</p> <p>* ortografiază corect numeralele;</p> <p>* găsește în texte adverbul cu ajutorul întrebărilor; stabilește tipul lor;</p> <p>* scrie prin dictare adverbe, apoi comparându-le cu modelele date, controlează dacă au fost ortografiate corect;</p> <p>* <i>alcătuiește</i> îmbinări de cuvinte, propoziții cu adverbe;</p> <p>* găsește în dicționarul ortografic adverbul și clarifică cum se ortografiază.</p>

Relații interdisciplinare: folosirea majusculei la substantivele proprii (cite, științele naturii); utilizarea corectă a pronumelor și verbelor în timpul răspunsurilor la lecții, în timpul scrierii lor (citirea, științele naturii) folosirea numeralelor în timpul comentării exemplelor, rezolvării problemelor, exercițiilor, citirea numeralelor (matematica), adverbul- mijloc de exprimare artistică (literatura).

Repetare la sfârșit de an

III. LINIA SOCIOCULTURALĂ

(pe parcursul întregului an școlar)

Conținutul materiei de studiu	Cerințele de stat față de nivelul pregătirii generale a elevilor
<p>Eu și limba moldovenească.</p> <p>Ospitalitatea moldovenilor.</p> <p>Valori general-umane: binele, dreptatea, toleranța.</p> <p>Obiceiurile și tradițiile în satul (orașul) natal.</p> <p>Lumea profesiilor.</p>	<p>Elevul/eleva:</p> <ul style="list-style-type: none"> * <i>își exprimă</i> dragostea și respectul față de limba maternă; * <i>audiază</i>, citește, memorizează fragmente în proză ale scriitorilor moldoveni; * <i>recită</i> poezii consacrate limbii moldovenești; * <i>cunoaște</i> cele mai răspândite forme de întâlnire/petrecere a oaspeților; * <i>folosește</i> în comunicare diverse formule de adresare; * <i>explică</i> sensul valorilor (bine, dreptate, toleranță) și importanța lor în viața personală și în societate; * <i>exemplifică</i>, prin momente, fapte din viață, trăsăturile morale pozitive; * <i>povestește</i> despre obiceiuri, tradiții poulare, moștenite din bătrâni, care s-au păstrat în localitatea sa; * <i>alcătuieste</i> un text, în care descrie unul din obiceiuri sau una din tradiții; * <i>cunoaște</i> noțiunile de „muncă fizică” și „muncă intelectuală”; * <i>povestește</i> despre profesiile părinților săi; * <i>redă</i>, cu ajutorul a 3-4 propoziții, cum își imaginează viitoarea profesie;

<p>Vara. Lunile ei. Natura în timpul verii.</p>	<p>* <i>alcătuieste</i> comunicări scurte despre anotimpul vara;</p> <p>* <i>reține</i> lunile de vară;</p> <p>*<i>povestește</i> despre ocupațiile sale în timpul verii.</p>
---	---

IV. LINIA STRATEGICĂ

(pe parcursul întregului an școlar)

Conținutul materiei de studiu	Cerințele de stat față de nivelul pregătirii generale a elevilor
<p>Formarea deprinderilor instructiv-organizatorice: organizarea locului de muncă și a procesului de învățare, relațiile cu participanții procesului instructiv.</p> <p>Formarea deprinderilor instructiv-informative: lucrul cu manualul, utilizarea materialului auxiliar, comunicarea în procesul</p>	<p>Elevul/eleva:</p> <ul style="list-style-type: none"> * se pregătește conștiincios și la timp de lecții; * menține în ordine locul de muncă și rechizitele școlare; * determină obiectul învățării; * respectă regimul în timpul studierii; * lucrează repede și atent; * își împarte rațional timpul pentru îndeplinirea temelor; * chibzuieste înainte de a îndeplini temele; * ascultă și comentează răspunsurile colegilor, colaborează cu toți participanții (în grup, echipe); * îndeplinește cerințele și sfaturile învățătorului; <p>* înțelege importanța semnelor convenționale din manual;</p>

învățării.

Formarea deprinderilor și priceperilor instructiv-intelectuale și de creație: efectuarea unor acțiuni de gândire, utilizarea capacităților creative în diverse activități și situații.

Formarea deprinderilor de evaluare: autoevaluarea exprimărilor orale/ scrise și a întregului proces de studiu.

- * găsește foarte repede materialul necesar;
- * folosește materialul didactic, auxiliar, dicționare școlare;
- * caută noi informații în diferite izvoare;
- * povestește clar, consecutiv;
- * gândește când se exprimă în monologuri;
- * determină ideea principală, relațiile dintre materialul cunoscut și necunoscut;
- * se comportă corect în timpul colaborării în grup, echipă;
- * determină principalul;
- * face concluzii reieșind din exprimarea învățătorului;
- * clasifică și grupează materia studiată, află și explică relațiile cauză-efect;
- * folosește diferite repere: plan, cuvinte, expresii etc;
- * argumentează părerile critice, demonstrează justetea opiniilor proprii;
- * efectuează însărcinări de creație;
- * ia hotărâri chibzuite în diverse situații;
- * aplică semnele de punctuație și regulile de ortografie învățate;
- * găsește și corectează greșelile ortografice și stilistice;
- * controlează prin colaborare temele îndeplinite;
- * apreciază răspunsurile orale, lucrările scrise (proprii și ale colegilor);
- * își exprimă argumentat părerile.

Автори:

Фетеску Л. І., методист науково-методичної лабораторії мов і літератур та літератур національних меншин Одеського обласного інституту удосконалення вчителів;

Кьося В. В., учитель молдовської мови та літератури Новосільського НВК «Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів-ліцей» Ренійського району.

;